

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

**Terminologie a kulturně specifické prvky v
dokumentárním filmu *Blurred Lines***

(Bakalářská práce)

2023

Natálie Ossová

**Filozofická fakulta Univerzity Palackého
Katedra anglistiky a amerikanistiky**

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Katedra anglistiky a amerikanistiky

Terminologie a kulturně specifické prvky v dokumentárním filmu *Blurred Lines* (Bakalářská práce)

Terminology and Culture-Specific Items in the Documentary Movie *Blurred Lines* (Bachelor Thesis)

Autor: Natálie Ossová

Studijní obor: Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Molnár, Ph.D.

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla úplný seznam citované a použité literatury.

V Olomouci dne

.....

vlastnoruční podpis

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Ondřeji Molnárovi, Ph.D. za trpělivost a cenné rady, které mi při psaní bakalářské práce poskytl.

Seznam zkratk

- AVT** audiovizuální překlad
CJ cílový jazyk
CT cílový text
VJ výchozí jazyk
VT výchozí text
KPS kulturně specifický prvek

Obsah

1. Úvod	6
2. Audiovizuální překlad a jeho druhy	8
2.1. Historie	9
2.2. Technické parametry	10
2.2.1. Prostorové omezení	10
2.2.2. Časové omezení	10
3. Dokument <i>Blurred Lines</i>	11
4. Problematika při překladu dokumentárních filmů	11
4.1. Terminologie	12
4.2. Typ mluvčího	12
5. Překladatelské strategie	12
6. Komentář k překladu	13
6.1. Formální stránka titulků a volba registru	13
6.2. Terminologie	15
6.3. Překlad kulturně specifických prvků	18
6.3.1. Definice KPS	18
6.4. Postup podle Knittlové	19
6.4.1. Použití obecného klasifikátoru	19
6.4.2. Substituce	20
6.4.3. Vynechání informace	20
6.5. Překlad názvu filmu a výstav	21
Závěr	22
Summary	23
Překlad	25
Bibliografie	71
Anotace	74
Annotation	74

1. Úvod

Audiovizuální překlad představuje specifický druh překladu, který se zaměřuje na převod mluveného slova, obrazových a zvukových prvků v audiovizuálních médiích (Díaz Cintas 2010, s. 344). AVT zahrnuje například titulkování, dabing nebo voice-over. V posledních letech se AVT stalo díky rostoucí poptávce na trhu spojené s distribucí audiovizuálních děl po celém světě velmi populární disciplínou.

AVT se nezabývá pouze lingvistickými aspekty, ale také aspekty filmovými, mediálními a technickými. Překladatel musí být mimo jazykových a kulturních znalostí také obeznámen se zvukovou technikou, stříhovým a zvukovým designem.

V rámci této práce jsem vytvořila titulky pro dokumentární film *Blurred Lines: Inside The Art World* z roku 2017. Jedná se o dokumentární film určený pro široké publikum se zájmem o moderní umění, jeho prodej, postavení na trhu a obchodování s uměním. Režisér se zabývá problematikou moderního umění, přesněji o přílišnou komercializaci za účelem investic, obohacení se, nebo prestiže. Důvodem volby tohoto dokumentu je má osobní zkušenost z galerijního prostředí a prodeje umění v Česku.

Při překladu díla je překladatel omezen časově a prostorově, zároveň se jedná o dokumentární film, což s sebou přináší problematiku překladu terminologie. Ta spočívá zejména v tom, že každá země má jiný jazyk, historii, kulturu, nebo právní a politický systém. U dokumentu *Blurred Lines* mě zaujala problematika používaných termínů, které pro českou praxi nejsou běžné, popřípadě se pro jeden anglický termín vyskytují v českém jazyce dva ekvivalenty. Kromě toho k filmu *Blurred Lines* doposud nebyly vytvořeny žádné české ani slovenské titulky a narazila jsem na několik dotazů na různých webových stránkách, zda budou české titulky dostupné. Veškeré tyto poznatky byly využity při překladu filmu *Blurred Lines* a popsány v překladatelském komentáři. Pro účely této práce jsem vytvořila titulky k celému filmu, aby tak bylo možné přiblížit americkou moderní tvorbu a její vliv na trhu umění, fungování uměleckého trhu českému divákovi. Při překladu jsem se snažila o maximální zachování výchozí kultury, aby nedocházelo k významovým posunům.

Součástí bakalářské práce je teoretická a praktická část. V teoretické části se zabývám audiovizuálním překladem jako samostatnou disciplínou, jeho druhy a historií. Následně na základě knihy Miroslava Pošty (2011) popisují formální pravidla při tvorbě titulků a jakým omezením musí překladatel čelit. Vzhledem k tomu, že se práce zabývá dokumentárním filmem, zaměřuji se na úskalí jeho překladu, jak popisuje Anna Matamala (2009). Diskutuji také celkovou strategii překladu podle teoretika L. Venuti (2018), který rozlišuje dvě strategie: zcizovací a domestikační. Následně jsem jednu kapitolu věnovala samotnému dokumentu a režisérovi Berrymu Avrichi.

Praktická část se skládá z překladatelského komentáře a samotných titulků k dokumentárnímu filmu *Blurred Lines: Inside The Art World*. V překladatelském komentáři se zaměřuji na formální stránku titulků a jaký jsem zvolila registr vzhledem k projevu postav. Věnuji pozornost převodu terminologie spojené s uměním, uměleckým trhem a ekonomickými termíny, s ohledem na dříve zvolenou strategii. V rámci překladu termínů byl přínosný český zákoník, nebo kniha Michaela Třeštíka (2010). V dokumentu se vyskytla řada kulturně specifických prvků, jako jsou instituce, jména nebo měna a jejich překlad, přičemž při jejich překladu se řídím metodami Dagmar Knittlové (2010). Zabývám se také otázkou překladu uměleckých výstav, zda překládat či nikoli, kde vycházím především ze stránek Národní galerie Praha.

Cílem této práce je představit problematiku překladu dokumentů, se zaměřením terminologie, která je v dokumentu obsažena. V tomto konkrétním případě se jedná o galerijní terminologii a termíny, které

se používají na trhu s uměním a jeho rozdílnost v české a americké praxi. V překladatelském komentáři budou jednotlivé postupy okomentovány.

2. Audiovizuální překlad a jeho druhy

Audiovizuální překlad je jedna z nejmladších překladatelských disciplín, avšak dnes už naprosto běžná a užívaná forma. S tímto překladem se můžeme setkat u filmů, seriálů, na festivalech nebo v televizních pořadech. Samotný název této disciplíny je složen ze dvou slov latinského původu, a to *audio* a *video*, což znamená vidět a slyšet. AVT se vyznačuje tím, že divák přijímá dva druhy médií, a to vizuální a zvukové. Takto jej definoval také J. Díaz Cintas (2014, s. 344).

Podle Jakobsona (1959) se audiovizuální překlad řadí k mezijazykovému neboli interlingválnímu překladu, což je převod z výchozího jazyka do cílového, a zároveň k překladu meziznakovému nebo intersemiotickému, jelikož AVT zahrnuje i převod neverbálních znaků, jako jsou gesta a výrazy tváře.

Mezi nejznámější druhy AVT patří titulky, dabing a voice-over. Existují také méně známé formy, jako je surtitling neboli překlad nebo přepis dialogů a textů písní v živých operních, hudebních a divadelních představeních.

Dabing

Dabing je společně s titulkováním nejvyužívanější formou převodu AVT. Dabingem se označuje nahrazení původní zvukové stopy do cílového jazyka. Původní znění tedy není divákovi dostupné. Při dabingu je záměrem dodržet co největší autentičnost a stejné funkce jako u VT. Cílem je, aby divák nedokázal rozeznat jakékoli stopy původního jazyka. Výhodou dabingu je fakt, že divák se při sledování média nemusí soustředit na čtení titulků, což mu umožňuje věnovat větší pozornost samotnému ději. Na druhou stranu jsou nevýhodou vysoké náklady na jeho tvorbu.

Voice-over

Voice-over je mluvený překlad, který se obvykle provádí jen jednou osobou a který zní na pozadí originálního zvukového záznamu. Původní jazyk zůstává slyšet, ale obvykle je jeho hlasitost snížena. Podle Díaz-Cintase a Orera (2010) je běžné nechat mluvčího mluvit v původním jazyce několik vteřin, než se sníží hlasitost zvukové stopy a následně se vloží mluvený překlad v cílovém jazyce. Voice-over se obvykle používá u děl, ve kterých velkou část tvoří monolog. Může se jednat například o dokumentární filmy. Na rozdíl od dabingu zde není žádná snaha o synchronizaci projevu s pohybem rtů. Voice-over je běžný především v Polsku.

Titulky

Titulky jsou, jak bylo výše zmíněno, společně s dabingem nejčastějším typem audiovizuálního překladu, oproti dabingu jsou však finančně výhodnější. Jako titulek označujeme přepis promluvy, myšlenkového pochodu do podoby textu, který se zobrazuje zároveň s promluvou postavy nebo s prvky obrazů a nápisů, které pro diváka mohou mít výpovědní hodnotu (Díaz Cintas 2009, s. 11) Titulky mohou být v jazyce originálním (VT), v tomto případě by se jednalo o překlad v rámci jednoho jazyka, intralingvální nebo vnitrojazykovému, nebo v jazyce cílovém, interlingvální, kdy se překládá z původního jazyka do cílového jazyka. Tento typ se užívá také pro filmy či seriály pro neslyšící, u těchto titulků se kromě přepisu řeči přidávají také dodatečné informace o zvucích, hudbě, které lze slyšet. Druhým typem je překlad interlingvální, kdy se jedná už o překlad z VJ do CJ. Na rozdíl od dabingu nebo voice-overu nejsou titulky závislé na synchronizaci textu s pohybem rtů, existují však formální pravidla a omezení, která je potřeba dodržovat.

K titulkům lze také přiřadit fansubbing nebo amatérské titulkování, což je bezvýdělečná distribuce titulků přes internet, zejména od fanoušků určitého audiovizuálního díla.

Díaz Cintas (2010, s. 346) rozlišuje titulky na klasické a skryté (open and closed subtitles), podle toho, zda jsou součástí filmu a nelze je vypnout (klasické titulky), nebo jsou volitelné, používané zejména v televizním vysílání (skryté titulky). Dále pak rozděluje titulky podle zobrazení na obrazovce na vyskakovací a rolovací (pop-on and roll-up subtitles). Titulky vyskakovací se objeví na obrazovce na určitou dobu a potom zmizí, zatímco rolovací titulky se využívají pro živá vysílání a fungují tak, že se postupně objevují a posouvají na sebe při každém novém řádku tzv. „se rolují“.

Gottlieb (2001, s. 32) také zmiňuje pivotní titulkování, kdy se film nebo seriál nejprve přeloží a otitulkuje do nějakého více rozšířeného jazyka, třeba angličtiny, a z angličtiny se poté překládá a titulkuje do dalších jazyků.

2.1. Historie

AVT je poměrně novou disciplínou, avšak první snahy o vytvoření titulků sahají až do 19. století u němých filmů. Nejedná se o titulky v podobě, jak je známe dnes, ale využívaly se mezititulky. Hovoříme o ručně psaném nebo tištěném textu na papíře, který sloužil převážně pro uvedení diváka do děje a poskytoval vhled do vnitřních myšlenek postav. K podobným účelům jako mezititulky byli také využíváni filmoví komentátoři.

První případ titulků, jak je známe dnes, se objevil v roce 1909 díky M. N. Toppovi, který si nechal patentovat zařízení, které rychle promítalo titulky k danému filmu. V současné době se všechny titulky

vytvářejí v počítači pomocí titulkovacích programů, kdy jsou titulky vkládány přímo do jednotlivých záběrů. V sedmdesátých letech se poté technický vývoj vybavení posunul a titulky se začaly přímo promítat do snímku na obrazovce. Později se díky časovým kódům tvorba titulků zautomatizovala a dnes už programy na jejich tvorbu můžeme mít v osobním počítači.

2.2. Technické parametry

Je důležité zmínit, že nejsou přesně dané žádné oficiální standardy pro titulkování, podle kterých by se překladatel řídil. Každá země má vlastní způsoby. Existuje však řadu manuálů, jak správně vytvořit titulky. Jedním z nich je *Code of Good Subtitling* od Ivarssona a Carroll (1998). U nás nejznámějším teoretikem, který tuto problematiku popsal ve své knize *Titulkujeme profesionálně*, je M. Pošta (2011).

Tvorba titulků není jako klasický překlad, překladatel se zde potýká s několika omezeními, a to s omezením prostorovým a časovým.

2.2.1. Prostorové omezení

Jak jsem již zmiňovala, oproti klasickému překladu jsme při tvorbě titulků vždy prostorově omezeni, a to počtem znaků na jeden řádek. Počet znaků se může lišit v závislosti na velikosti obrazovky. To znamená, že rozdíl bude mezi počtem znaků u filmu v kině a na počítači. Pošta (2011, s. 47) zmiňuje, že počet znaků také závisí na písmu. Například čínské písmo má pouze mezi 14-16 znaky, zatímco u cyrilice a azbuky je to 35 znaků. Optimální čtecí rychlost diváka je 12-17 znaků za sekundu. Každý titulek by měl obsahovat maximálně dva řádky. Pokud má titulek dva řádky, měli bychom se snažit, aby měly tvar pyramidy, kdy první řádek je kratší než druhý, nebo jsou stejně dlouhé. Pošta (2011, s. 49) však uvádí, že nejdůležitější by stále měla být správná syntaktická struktura věty.

Titulky můžeme umístit kamkoliv, nejběžnější je umístění na střed obrazovky. V případě, že se na spodní části obrazovky odehrává něco důležitého, je možno titulek přesunout nahoru. Toto řešení ale není nejvhodnější, jelikož divák tuto změnu nemusí ihned postřehnout.

Pošta (2011, s. 47) dále doporučuje užívat bezpatkové písmo bílé barvy stylu *Arial*, nebo *Helvetica*.

2.2.2. Časové omezení

Toto omezení se zabývá dobou, po kterou může být titulek na obrazovce zobrazen. Podle Pošty (2011, s. 47) by měl titulek začít až krátkou chvílí po zahájení promluvy postavy, a to nejdříve po 0,25 sekundách, aby divák mohl rozpoznat, která postava hovoří, než začne číst samotný titulek.

Obecně se doporučuje, aby titulek na obrazovce nepřetržoval déle než 6 vteřin, protože po této době má divák tendenci ho číst znovu. Pokud se jedná o jednořádkový titulek, adekvátní doba jsou 3 sekundy, pro dvouřádkový titulek sekund 6. Minimální doba zobrazení titulku je 1 sekunda.

Při vkládání po sobě jdoucích titulků do filmů je důležité zajistit časový odstup, aby divák tuto změnu stihl zaregistrovat. Udává se odstup mezi 0,008 a 0,16 sekundy.

V rámci tvorby titulků je také důležité brát ohled na publikum a přizpůsobit tomu čtecí rychlost. Rozumí se tím, že pokud jsou očekávaným publikem děti, čtecí rychlost by měla být snížena.

3. Dokument *Blurred Lines*

Jedná se o dokumentární snímek režiséra Barryho Avriche a Jonas Prince z roku 2017, který byl následovně v roce 2018 nominován na Canadian Sync Awards. Hlavním motivem filmu je ukázat sktrukturu trhu s uměním v americkém prostředí, a to formou pochopitelnou i pro lajka. Dokument poukazuje

na „zkaženost“ světa moderního umění, ve velké míře se mluví o komerční straně, která často zastíní hodnotu kulturní.

Celý dokument se skládá z několika částí, které jsou nazvány *lots*, a v každé z nich se zaměřují na určitou problematiku. Dokumentem nás provází řada významných osobností jako například Glenn Lowry, ředitel MoMA nebo umělci jako Marina Abramovic, Julian Schnabel a Damien Hirst. Objevují se také světově známí kritici umění.

Snažila jsem se spojit s režisérem filmu prostřednictvím e-mailu, avšak mi dodnes neodpověděl. K dispozici jsem tedy neměla ani dialogovou listinu a titulky jsem vytvářela z odposlechu.

4. Problematika při překladu dokumentárních filmů

Dokumentární filmy jsou samy o sobě zajímavou oblastí, dokonce vznikl samostatný akademický obor dokumentaristika. Nicméně jednou z otázek, která se v této oblasti často vynořuje, je, zda dokument vůbec můžeme považovat za film.

One of the distinctive features of documenta – ries, as opposed to fictional products, is that they deal with reality, but separating fiction and reality is not always easy and documentaries, although based upon reality, usually offer a subjective vision: It is not easy, therefore, to define exactly the concept of documentary on the basis of its differences with respect to other categories of audio – visual statements based on real facts. (Matamala 2009, s. 109)

Na druhou stranu Espasa (2004, s. 184) argumentuje, že kinematografie se začala rozvíjet právě díky dokumentům. Na počátku 20. století, kdy se objevily první smyšlené filmy, které obsahovaly uměle vytvořené záběry ze studia a makety, se kredibilita a popularita dokumentů značně snížila.

Matamala (2009, s. 110) označuje jako problematický aspekt při překladu dokumentů čas, jelikož překlad dokumentárních filmů vyžaduje větší časovou náročnost, zejména kvůli odbornému obsahu.

Před samotným překladem je třeba provést analýzu, zohlednit kontext, účel dokumentu a cílovou skupinu diváků.

4.1. Terminologie

Existuje velké množství dokumentů a každý se zabývá určitou problematikou. Témata se často prohlubují, a tak je pro překladatele důležité si před samotným překladem udělat rešerši. Terminologie se v dokumentárních filmech objevuje v různých kontextech od informací technických, ekonomických až po historické události. Je stěžejní znát problematiku dokumentu, aby byl překlad kvalitní, jelikož překladatel musí dokumentu sám perfektně porozumět, aby mohl informaci předat dál. Nutné je také si určit cílovou skupinu diváků, pokud se tedy jedná o dokument pro mládež, termíny, zbytečně složitá slova a termíny nejsou na místě. Pokud jsou odborné termíny velmi specifické a pro laika by mohly být nesrozumitelné, je vhodné použít vysvětlivky, abychom informaci přiblížili širšímu publiku. Espasa (2004, s. 193) dále upozorňuje, že i přestože si překladatel udělal rešerši, stále není odborníkem v daném oboru.

Při dohledávání termínu může nastat problém, že existují různé podoby daného slova. Jeden je oficiální ekvivalent, zatímco druhý je termín, který je běžně používán. V tomto případě neexistuje jednoznačná odpověď na to, který termín použít. Matamala (2009, s. 115) se k tomu staví tak, že záleží na klientovi, typu publika a druhu dokumentu. Důležité je zůstat konzistentní v rámci celého dokumentu, používání různých variant stejného termínu by mohlo vést k nedorozumění nebo ke zmatku ze strany diváka.

4.2. Typ mluvčího

Dalším důležitým faktorem je typ mluvčího a mód. Matamala (2009, s. 115) je rozděluje na čtyři různé typy:

- 1) *Talking heads* či *odborníci* – neboli klasická interview, kdy osoba sdílí své vlastní zkušenosti a pocity. Matamala (2009, s. 116) rovněž uvádí, že stupeň formálnosti závisí na terminologii a tématu, o kterém mluvčí hovoří. Ačkoli jsou osoby ve většině případů připraveny a projev není spontánní, často se objevují projevy mluvenosti, jako jsou hesitace nebo opakování.
- 2) *Dialogy* – jedná se o konverzaci mezi dvěma a více lidmi, kteří spolu hovoří. Projev bývá většinou neformální, jelikož mluvčí nekomunikují s diváky na kameru, ale pouze mezi sebou.
- 3) *Doplňkový materiál* – použití snímků z jiných filmů nebo úryvky z rádia.
- 4) *Komentátor/vypravěč* – mluvčí, který má připravený komentář, který nás provádí celým dokumentem. Díky tomu, že je projev připravený, je obvykle formální a neobsahuje žádné přechyby, vulgarismy nebo hesitační zvuky.

5. Překladatelské strategie

Na začátku překladu by si měl překladatel určit celkovou překladatelskou strategii, podle které se bude řídit. Dle této strategie se budou dále odvíjet překladatelské metody. Pokud se v textu setkáme s kulturně specifickými prvky, je důležité si ujasnit, zda se chceme co nejvíce přiblížit originálu, nebo cílový text přizpůsobit cílové kultuře a divákovi.

S tímto dělením přišel poprvé Friedrich Schleiermacher, který strategie rozdělil na zcizovací a naturalizační, přičemž on sám je zastáncem strategie zcizovací, kdy se má překladatel snažit převést cizí kulturu. Čtenář by si měl být vědom, že čte přeložený dokument, který pochází z cizí země.

Na tuto strategii dále navázal Lawrence Venuti. Ten zmiňuje neviditelnost překladatele. Překlad by neměl obsahovat mnoho cizích slov, měl by být plynulý a srozumitelný. V případě, že se rozhodneme překlad přizpůsobit cílové kultuře, je třeba se snažit zachovat stejnou funkci jako má originál. Překladatel si podle Venutiho (2004, s. 3) volí mezi strategií domestikační, nebo zcizování.

Venuti dále popisuje domestikaci jako snahu co nejvíce přizpůsobit překlad cílové kultuře. Tím je myšleno, že text je pro diváka pochopitelný a kulturně specifické prvky byly nahrazeny tak, aby byly srozumitelné cílové kultuře a divákovi. Podle Venutiho má tato strategie určitá úskalí, jako například to, že překlad je neúplný a divák je tak ochuzen. Strategie zcizovací je opakem, kdy překladatel má za cíl zachovat kulturně specifické prvky. Je zde důraz na kulturní rozdíly. Tato strategie nezůstává jen na rovině kulturně specifických prvků, ale často se překladatel snaží zachovat stejnou stavbu věty jako má originál, aby i překládaný text na diváka působil jako cizí.

V překladu tohoto díla jsem zvolila strategii zcizovací, ve které překladatel úmyslně zachovává cizí prvky. Rozhodla jsme se pro tuto strategii s cílem ukázat divákům realitu amerického trhu s uměním. Z hlediska překladu by nebylo adekvátní hledat nejbližší překladové protějšky v českém jazyce, protože v řadě případů takové protějšky ani neexistují. Už jen z toho důvodu, že náš trh s uměním není tak rozvinutý jako ten americký, objevuje se zde tedy méně osob, které zajišťují prodeje děl, starost o muzea a prodeje na trhu.

6. Komentář k překladu

Předchozí kapitoly se zabývaly AVT jako samostatným oborem, druhy a tvorbou titulků. Před samotným komentářem bych ráda znovu zmínila, že jsem pracovala bez dialogové listiny. Kromě použitých zdrojů jsem využila také vlastní zkušenosti z oboru umění, vystavování a fungování galerií, kdy se této činnosti věnuji. V komentáři budu rozebírat formální stránku titulků, volbu registru, terminologii a přístup k překladu kulturně specifických prvků.

6.1. Formální stránka titulků a volba registru

V dřívější kapitole jsem zmiňovala problematiku překladu dokumentárních filmů, kterou představuje například rozdílné vystupování řečníků. Dokument nemá žádného vypravěče a skládá se pouze z promluv tzv. *talking heads*, které nás provází celým filmem. Problémem je, že ne vždy vidíme osobu, která právě mluví. Často se promítají různé snímky jako jsou umělecká díla, novinové články nebo záběry z galerií. Nepsaným pravidlem je, že pokud mluvčího nevidíme, měli bychom dát titulek do kurzívy. Toto řešení se mi však nezamlouvalo z důvodů, že by se kurzíva a klasické písmo střídali velmi často, což by pro diváka mohlo působit rušivě. Dalším nepsaným pravidlem je, že titulek by se měl objevit ve chvíli, kdy je střih. Nicméně z důvodu, který jsem zmiňovala výše, jsem se rozhodla se tímto pravidla neřídit. Každý titulek by byl velmi krátký a obsahoval málo textu. „*Either the subtitles can follow the movement of the camera, which may be rather fast, or they can ignore the different camera position, settling for a slower subtitling rhythm of visual narration.*“ (Díaz Cintas and Remail 2007, s. 53)

Problémem, který jsem často řešila v dokumentu, byla intersémiotická redundance. V audiovizuálních překladech rozlišujeme čtyři kanály: vizuálně neverbální (obraz, řeč těla), akusticky neverbální (hudba, zvukové efekty), vizuálně verbální (SMS, cedule) a akusticky verbální (dialogy) (Gottlieb 1997, s. 141). Často se stává, že se jedna a ta samá informace opakuje v několika kanálech. V tomto dokumentu bylo toto opakování velmi časté. V mnoha případech obrázky nebo titulní stránky novin nesetřvaly na obrazovce ani tak dlouho, aby se vše dalo stihnou přečíst. Rozhodla jsem se tyto informace nepřekládat z důvodu, že informace byla zmíněna řečníkem. Titulek zobrazen na obrazovce po velmi krátkou dobu by působil rušivě a divák by mohl být nucen film pozastavit, aby ho stihl přečíst.

Během celého dokumentu se při projevu určité osoby objevily jejich jmenovky a pracovní pozice. Problémem bylo, že umístění jmenovek nebylo jednotné, vždy bylo na jiné straně. Rozhodovala jsem se, zda tomuto titulku určit jen jedno místo, například vpravo dole, nebo umístit titulek vždy pod jmenovku. Vybrala jsem si druhou možnost, jak lze vidět na příkladech. Jmenovky se často opakovaly, tudíž bylo důležité zůstat v překladu konzistentní. Na *obrázku 1* lze vidět, že pod prací, kterou osoba vykonává, je uvedena instituce, pro kterou pracuje. Na to však již v dokumentu prostor nebyl, navíc by to bylo i vcelku redundantní, stejně jako přepisovat celé jméno, proto titulek zmiňuje jen výkon práce.

Obr. 1

Při tvorbě titulků je důležité mít na paměti, že projev jednotlivých postav výrazně charakterizuje jejich osobnost. Je proto klíčové, aby přeložený text co nejvíce odpovídal původnímu textu. Registr odkazuje na úroveň formality, které postavy používají (Díaz Cintas a Remael 2014, s. 189). Například u komedií je pravděpodobné, že se budou používat hovorovější výrazy a slovní obraty než v dokumentárním filmu. Stylizace mluvenosti se pak odkazuje na specifické vlastnosti jazyka jako je přízvuk, slang a používání nespisovných tvarů. Je žádoucí ponechat všechny tyto prvky také v překladu,

aby byla zachována autentičnost postav. V dokumentární filmu *Blurred Lines* byl použitý formální registr a postavy se nevyznačovaly žádnými specifickými rysy. Projevy byly předem připravené a objevovaly se jen běžné znaky mluvenosti, jako jsou hesitační zvuky. Velký rozdíl v registru se objevil, když do dokumentu byly vkládány útržky z jiných filmů. Tyto scény byly kontrastem k formální mluvě používané v dokumentu. V konkrétním případě filmu *Postradatelní 3* od režiséra Patricka Hughes, jsem se snažila zachovat mluvenost postav, neboť právě jazyk, který používají, je pro jejich charakteristiku klíčový. V souvislosti s tímto Pošta (2011, s. 35) upozorňuje na přílišnou spisovnost titulků, jelikož nespisovné tvary a vulgarismy v psané formě působí zvláště. Snažila jsem se tedy vytvořit co největší kontrast, který na diváka zapůsobí, jak je vidět v příkladu (1).

Příklad (1)

Přepis mluvené řeči	Překlad
<i>I mean what is this? Just some paint, brushes, cheap canvas, what's the deal. Ain't shit.</i>	A co jako, nějaká barva, štětce, levný plátno, co na tom může být. Sračka.

6.2. Terminologie

Dalším specifikem dokumentárních filmů jsou termíny. V následujícím dokumentu se jich vyskytla celá řada, většinou z odvětví umění a ekonomie. Jak již bylo zmíněno, celková zvolená strategie je zcizovací, která divákovi umožní přiblížit se americké kultuře. Přece jenom se dokument snaží popsat fungování amerického trhu umění.

Nejdříve bych ráda vymezila termín, který se objevuje v průběhu celého dokumentu, což je *auction*. Tento termín má v českém jazyce dva ekvivalenty – aukce a dražba. Tyto dva termíny se často užívají jako synonyma, avšak existuje mezi nimi mnoho rozdílů. Definice dražby podle odstavce 1 § 2 zákona č 26/2000 Sb., o veřejných dražbách zní: „*Dražbou je veřejné jednání, jehož účelem je přechod vlastnického nebo jiného práva k předmětu dražby, konané na základě návrhu navrhovatele, při němž se licitátor obrací na předem neurčený okruh osob přítomných na předem určeném místě, nebo v prostředí veřejné datové sítě na určené adrese, s výzvou k podávání nabídek, a při němž na osobu, která za stanovených podmínek učiní nejvyšší nabídku, přejde příklepem licitátora vlastnictví nebo jiné právo k předmětu dražby, nebo totéž veřejné jednání, které bylo licitátorem ukončeno z důvodu, že nebylo učiněno ani nejnižší podání.*“ Dalším specifikem dražby podle odstavce 4 § 2 zákona č 26/2000 Sb., o veřejných dražbách je: „*Dražební jistotou zajištění budoucích závazků účastníků dražby ve stanovené výši a formě.*“

Dalším rozdílem je, že dochází k přechodu vlastnictví, vlastnictví přechází ihned po příklepu na dražbě. Odstavec 1 § 30 zákona č 26/2000 Sb., o veřejných dražbách: „*Uhradil-li vydražitel cenu dosaženou vydražením ve stanovené lhůtě, přechází na něj vlastnictví předmětu dražby k okamžiku udělení příklepu.*“

Posledním rozdílem, který bych ráda zmínila je přítomnost účastníků. Na dražbách musejí být účastníci vždy přítomni. Možnost dražit po telefonu, nebo přes internet není možná. Což, bylo zmíněno v odstavci 1 § 2 zákona č 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, který byl citován výše.

Za aukci se však obecně považuje obchod se zbožím, kdy není předem určena cena a k jejímu stanovení dochází na základě příhozů v průběhu aukce. Aukce není v české legislativě upravena, ani

neexistuje samostatný zákon o aukcích. Aukční domy a síně si vytváří své vlastní aukční řády. V případě aukce je proto možno činit nabídky po telefonu, či za pomoci jiných elektronických prostředků. Před samotnou aukcí není potřeba skládat jistinu, nutné je pouze ověření totožnosti podle občanského průkazu v případě zmaření aukce. Dalším rozdílem je převod vlastnictví, kdy aukce vyžaduje kupní smlouvu a převod zboží je platný až zápisem do katastru.

V celém dokumentu jsem zvolila termín aukce, jelikož v dokumentu se nehovořilo o jistině ani jiných specifických dražby. Dále se zmiňovalo, že aukční domy nabízejí možnosti aukcí po telefonu, což podle českého zákona u dražeb není možné.

Dalším termínem, kterému bych se ráda věnovala, je anglický termín *dealer*.

An art dealer is not always a gallerist. He/she might become a gallery owner later in their career, but this is not where they start. An art dealer is usually an educated professional, a specialist in the field of art business. (Anna Bambic 2015)

Tento termín byl pro překlad asi nejobtížnější, jelikož v našem prostředí nikdo takový neexistuje. Osoba, která by odpovídala tomuto popisu, by byl galerista. Termín *gallerist* je v dokumentu také několikrát použit, nikde se však neobjeví jeho definice. Rozdíl mezi galeristou a dealerem je ten, že galerista vlastní galerii, nebo pro ni pracuje, a je povinen dělat výstavy, zhodnocovat díla umělců a starat se o umělce nejen finančně (Třeštík 2010, s. 70), zatímco dealer se zajímá jen o komerční stránku umění, jak vydělat co nejvíce peněz. Problém je, že sám dokument tyto role nerozlišuje ani nevysvětluje. V celém dokumentu se střídá užití slov *dealer* a *gallerist* a nikdo nespecifikuje jejich rozdíly.

Přemýšlela jsem tedy nad ponecháním výrazu *dealer*, v české literatuře běžným termínem. Ale když začala kapitola, popis postavy více odpovídal výrazu galeristy, a to ve smyslu jeho funkce starání se o umělce a jeho blahobyt, jak ukazuje příklad (2). Rozhodla jsem se použít jen výraz galerista, ať už se ve výchozím textu hovořilo o *dealers* nebo *gallerist*, vzhledem k tomu, že v dokumentu mezi těmito postavami nebyl určen žádný rozdíl a této problematice se nevěnovali.

Příklad (2)

Přepis mluvené řeči	Překlad
<i>They (dealers) have to take care of museums, top collectors that support their gallery.</i>	Musejí se starat o chod muzea a sběratele, kteří jejich galerie podporují.

Day and night auctions. Zde se opět jedná o termín, který se používá pouze v americkém prostředí. Z kontextu v příkladu (3) lze poznat, že *evening auction* je prestižnější a umělec usiluje o to, aby se tam jeho práce dostala. Thompson (2010, s. 131) zmiňuje, že přijetí díla do večerní aukce je jako pozitivní kritika umělce. V Česku takovému rozdělení zatím nedošlo, přijít tedy s ekvivalentem pro českého diváka nebylo lehké. Na druhou stranu kontext dokumentu nám umožňuje porozumět, o co se umělec snaží, a že cílem je dostat se do večerní aukce.

Pro překlad jsem zvolila kalk. Ačkoli termín v českém jazyce není zcela zaužívaný, objevuje se v několika článcích, které tuto existenci zmiňují a použili také názvy denní aukce a večerní aukce.

Příklad (3)

Přepis mluvené řeči	Překlad
<i>At some point you got taken on by day auction, then evening auctions. And you're sold well so you became a regular at evening auctions.</i>	Po čase se vaše díla dostanou do denní aukce, později i do večerní. Vaše práce se prodává dobře, a tak se stane běžnou položkou na večerní aukci.

Pro *Primary and secondary market* existují stejné termíny i v českém jazyce a jedná se o primární a sekundární trh. Předpokládala jsem, že divák o tomto povědomí má. V titulcích nebylo dostatek prostoru k vysvětlení. Jak uvádí Pápol a Sokolíčková (2008, s. 10), sekundárním trhem se myslí opětovný prodej již dříve prodaných uměleckých děl. Definice primárního trhu může být složitější, ale podle Pápol a Sokolíčkové (2008, s. 10) se obecně jedná o trh, kde umělec vstupuje na trh a prodává svá díla. Jedná se o formu přímého prodeje. Druhou a běžnější definicí je skutečnost, kdy je primární trh označován za trh, kde je s uměleckým dílem obchodováno poprvé.

V případě tohoto dokumentu je tento termín přímo vysvětlen, příklad (4), nebylo tedy zapotřebí složitě dohledávat, která definice byla myšlena.

Příklad (4)

Přepis mluvené řeči	Překlad
<i>Primary market refers to a painting being bought for the first time.</i>	Za primární trh se označuje dílo, které se na trhu prodává poprvé.

Reserve price je termín o něco složitější. V českém prostředí nemá obdob a nesetkáváme se s touto formou. Jedná se o minimální prodejní cenu, kterou určí sám majitel aukčního zboží, a pokud tato cena není dosažena, položky v aukci nemusí být prodány. V české praxi se standardně používá vyvolávací cena, která je určena před začátkem aukce, a pokud přihodí alespoň jedna osoba, aukční dílo je prodáno. Vzhledem k tomu, že v dokumentu bylo dostatek místa a času, mohlo být této problematice věnováno více pozornosti, jak lze vidět v příkladu (4) a přesně dovysvětlit, že se jedná o minimální prodejní cenu určenou majitelem, která musí být dosažena.

S termínem *reserve price* je spojena také technika známá jako *Chandelier bidding*. Opět se jedná o termín, pro který v českém jazyce neexistuje přímý ekvivalent a tato aktivita není v českém prostředí ani běžná. *Chandelier bidding* se používá v situaci, kdy je potřeba dosáhnout rezervní ceny, kterou stanovil majitel. Licitátor vytváří neexistující příhozy, aby se tak zvýšila poptávka po daném kusu umění. Například v případě, že je rezervní cena stanovena na 100 000 USD a aukce začíná na částce 50 000 USD, licitátor se snaží cenu zvýšit umělými příhozy, aby se dílo vůbec prodalo. V Česku se tato technika nevyužívá často, protože aukce nedosahují takových rozměrů jako v Americe a každý účastník aukce si zvládne udržovat přehled o dění v aukční síni.

V člancích, které tuto problematiku zmiňovaly, se pro překlad použili kalky, tedy nabídky „z lustru“, což ale pro diváka může být matoucí. Tento *chandelier bidding* byl následně v dokumentu vysvětlen a bylo dostatečně prostoru na to, aby se termín opsal jinými slovy.

Auctioneer je pojem, který má v českém jazyce dva ekvivalenty – dražebník a licitátor. Podle odstavce 2 § 8 zákona č 26/2000 Sb., o veřejných dražbách „*licitátor zahajuje dražbu, vyzývá účastníky, aby činili podání, uděluje příklep a provádí též losování ohledně udělení příklepu.*“ Zatímco dražebník je

osoba, která se zabývá organizací dražeb. Z kontextu dokumentu bylo patrné, že mají na mysli, jak lze vidět v příkladu (5).

Příklad (5)

Přepis mluvené řeči	Překlad
<p><i>There are things like chandelier bidding at auctions.</i></p> <p><i>Chandelier bidding is when there's no bidding going on but the auctioneer takes bids from the chandelier, that's because he's bidding up to the reserve price.</i></p>	<p>V aukčních síních si často můžeme všimnout imaginárních příhozů.</p> <p>Funguje to tak, že vlastně nikdo nepřihazuje, ale licitátor dělá, že ano a zvyšuje tak cenu, aby se dostal na majitelem určenou minimální prodejní cenu.</p>

Termín *Price bubble* je ekonomickým termínem hojně používaným i u nás. Jedná se o finanční nebo cenovou bublinu, kterou lze přirovnat k bublině, která vždy tak či tak praskne. Záleží na tom, jak rychle ji „nafoukneme“. Oficiální ekvivalent je v českém jazyce stejný, přeložený za pomoci kalku.

Broker je dá se říct expertem ve světě umění a na jeho trhu. Většinou se specializuje na nějakou oblast umění a pomáhá tak sběratelům a investorům s koupí toho pravého uměleckého kousku. Nejedná se jen o rádce, ale také jménem svých klientů vyjednává nabídky a ceny, informuje o trendech v umění a před koupí díla zajišťuje kontrolu kvality a pravosti. V českém jazyce se nabízely dvě možnosti, a to makléř a zprostředkovatel. Vzhledem k tomu, že se jedná o audiovizuální dílo, jsem se rozhodla pro kratší termín makléř. Termín broker existuje také v českém jazyce, ale běžné konotace s tímto slovem jsou spíše v oblasti cenných papírů nebo zprostředkovávání vstupu na kapitálový trh, což se v kontextu dokumentu neděje. I z tohoto důvodu jsem nevolila termín broker.

6.3. Překlad kulturně specifických prvků

6.3.1. Definice KPS

Předchozí kapitola se věnovala celkové strategii, kterou si překladatel volí na začátku, a zmiňovala dvě konkrétní strategie, tedy zcizovací a naturalizační. Následně mnoho dalších teoretiků a translatologů navázalo na tuto problematiku a zmiňují konkrétní metody k překladu kulturně specifických prvků.

Extralinguistic Culture-bound Reference is defined as reference that is attempted by means of any culture-bound linguistic expression which refers to an extralinguistic entity or process, and which is assumed to have a discourse referent that is identifiable to a relevant audience as this referent is within the encyclopedic knowledge of this audience. (Pedersen 2005, s. 2)

Díaz-Cintas a Remael (2014, s. 200) dále definují kulturně specifické prvky jako extralingvistické odkazy na prvky, které jsou svázány s kulturou, historií nebo geografii určité země. Jak již bylo

zmiňováno, dokument pochází z amerického prostředí a je zaměřen na americký trh s uměním. Obsahuje mnoho výrazů, pro které v českém jazyce neexistuje přesně daný ekvivalent.

6.4. Postup podle Knittlové

Knittlová (2010, s. 92) nepoužívá termín kulturně specifické prvky, ale přesto zmiňuje několik postupů, které cílí převážně na pragmatické aspekty.

6.4.1. Použití obecného klasifikátoru

První metodou, kterou Knittlová uvádí, je přidávání informací. Jedná se konkrétně o přidání obecného klasifikátoru. Vzhledem k tomu, že se celý dokument odehrává v americkém prostředí, jsou v něm obsaženy prvky specifické pro tuto zemi, jako například názvy budov nebo událostí. Úvod filmu začíná zmínkou o krachu *Lehman Brothers*, jedné z největších investičních bank, která zkrachovala během velké recese. Zatímco pro Američany bude tato banka určitě dobře známá, pro českého diváka to nemusí být ten případ. Proto jsem v překladu použila obecný klasifikátor, jak je ukázáno v příkladu (6).

Příklad (6)

Přepis mluvené řeči	Překlad
<i>No bailout for Lehman Brothers ment moving day for most of the firm 12 000 emloyees here in NY.</i>	12 000 zaměstnanců banky Lehman Brothers kvůli absenci finanční pomoci propuštěno.

Stejný postup jsem použila i u dalších příkladů, zejména u názvů budov. Například *Guggenheim* je jednou z nejznámějších moderních galerií v New Yorku, ale mnoho českých diváků o ní vůbec slyšet nemuselo. Proto jsem zvolila pro překlad Guggenheimovo muzeum. Obdobným způsobem jsem přeložila aukční domy *Christie's*, *Sotheby's* a *Philips*. I když jsou zmíněné aukční domy pro některé diváky dobře známé, počítala jsem s tím, že dokument může sledovat kdokoliv. Proto jsem při prvním zmínění použila obecný klasifikátor aukční dům, při pozdějších zmínkách jsem již používala jen název aukčního domu z důvodu prostorového omezení.

V dokumentu se také často hovoří o dvou nejznámějších muzeích, *The Museum of Modern Art* (MoMA) a *The Metropolitan Museum of Art* (Met). Jelikož se jedná o audiovizuální překlad, není prostor na neustálý přepis celých názvů muzeí. Používala jsem tedy jen zkratky MoMA a Met bez obecného klasifikátoru.

Zvolila jsem takto, jelikož mi to v mnoha případech vzhledem ke kontextu přišlo redundantní, a také z důvodu, že se navíc tyto zkratky běžně používají i v českém jazyce.

Biennial Made in LA Hammer museum, jedná se o bienále muzea Hammer, zde jsem při překladu použila obecný klasifikátor, abych diváka přiblížila původní kultuře. Název *Made in L*, jsem ponechala v angličtině, této problematice se věnuji v pozdější kapitole a přidala jsem vysvětlení, o co se jedná. Vzhledem ke kontextu to bylo důležité, jelikož tento „lot“ pojednává o umělcích a přibližuje nám jejich život, jak se dostat do podvědomí lidí a zda je výhodné studovat uměleckou školu, popřípadě kterou. Proto se v dokumentu zmiňují právě o muzeu Hammer, které zprostředkovává bienále pro začínající umělce z LA.

Příklad (7)

Přepis mluvené řeči	Překlad
<i>Being put in a group show lets say by a curator, being put in a biennial, not just like the big biennial, but something like Made in LA which is the Hammer museum.</i>	Zprvu je vaše práce umístěna do výstavy spolu s prací dalších umělců, následuje bienále, ne nějaké velké, něco jako výstava Made in LA v muzeu Hammer, která pomáhá prorazit novým umělcům z LA.

6.4.2. Substitute

Dalším kulturním prvkem, nad kterým jsem delší dobu uvažovala, byla měna. Všechny uváděné částky byly v amerických dolarech. Knittlová ve své publikaci (2010, s. 94) zmiňuje další postup, a to substituci. Jedná se o náhradu prvku nebo skutečnosti z výchozí kultury do kultury cílové. Dále uvádí, že substituce je nejběžnější v oblasti měrných jednotek, jako jsou stopy a palce. Měna však není měrná jednotka, přesto jsem o substituci uvažovala, a to převedením všech částek do CZK. Jelikož jsem si jako celkovou strategii zvolila strategii zcizovací, rozhodla jsem se ponechat všechny částky v dolarech.

Kdybych se rozhodla měnu převést, mohly by se objevit mnohé problémy. Jedním z nich by byla celková částka. Druhým příkladem je kurz, který se neustále mění. Milion dolarů měl před 10 lety jinou hodnotu než dnes.

Tuto metodu jsem využila u prvku *NetJet Parking lot*, kdy NetJets je americká společnost, která prodává podíly v soukromých business jetech. Tato skutečnost se zmiňuje v souvislosti s uměleckým veletrhem Art Basel, který zprostředkovává přístup k světovému umění skupině velmi bohatých lidí, kteří se zde snaží koupit nějaký kus umění za každou cenu. Vzhledem k tomu, že firma NetJets v České republice není příliš známá, použila jsem specifičtější řešení místo názvu.

Příklad (8)

<i>Arts Fairs have become a NetJet parking lot.</i>	Z veletrhu umění se stalo parkoviště soukromých tryskáčů.
---	---

6.4.3. Vynechání informace

Jména jsou velmi častým kulturně specifickým prvkem. Bohužel v tomto případě nelze použít substituci za osobu známou českému divákovi, ani další metodu, kterou Knittlová zmiňuje, a to vynechání informace. Je stále možnost, že by se na dokument mohl dívat někdo, kdo se umění věnuje a zná všechny tyto osobnosti. V příkladu (9) se zmiňuje Clement Greenberg, což pro mě byla osoba naprosto neznámá. Jedná se však o jednoho z nejvíce uznávaných kritiků moderního umění, který se zasadil o uznání abstraktního expresionismu v umění. Proto mi přišlo důležité jeho jméno zmínit, a ne ho jen nevynechat, i když pro celkový kontext bylo jméno naprosto nepodstatné.

Příklad (9)

Přepis mluvené řeči	Překlad
<i>I remember Clement Greenberg saying to me at an airport in 1982 “Early succes never lasts. “</i>	Clement Greenberg mi kdysi řekl, že časný úspěch nikdy netrvá dlouho.

6.5. Překlad názvu filmu a výstav

Název filmu *Blurred Lines: Inside the Art World* má rozhodně větší význam, než by se mohlo na první pohled zdát. Na to poukazuje i jeden výrok přímo z dokumentu v příkladu (10).

Příklad (10)

Přepis mluvené řeči	Překlad
<i>All those lines that clearly defined wheter something was a print, a drawing, a painting have long since been blurred.</i>	Všechna ta dřívější pravidla, která přesně určovala každý druh umění jsou již dávno pryč.

Výrok v příkladu (10) chápu jako definici moderního umění, jako volnost, kterou si umělci získali a odtržení se od starých norem a vnímání umění. Myslím si, že tuto podstatu reflektuje i celý film, kde nejde o přesně rovné linky a malování podle speciálních technik, ale to, jaké emoce a myšlenky v nás umění dokáže vyvolat a jaké má dopady. Přemýšlela jsem nad názvy jako *Posouvání hranic*, ale název filmu by měl hlavně zaujmout. Rozhodla jsem se jít jiným směrem a zaměřit se na podstatu trhu umění, na obchodování s uměním, které často brání kulturnímu rozměru umění dostat se do popředí. Zvolila jsem tedy název *Umění, nebo peníze: Zákulisí světa umění*.

Na rozdíl od názvu filmu, který byl překladem samozřejmostí, jsem přemýšlela nad tím, zda překládat názvy, nebo ne. Nedohledala jsem konkrétní publikace, které by se tímto tématem zabývaly. Pracovala jsem tedy s webovými stránkami galerií. Národní galerie Praha přistupuje k této problematice dvojím směrem. Například výstava *Introducing Valentýna Janů: I'm sry* nebo *Introducing Sara Enrico: The Jumpsuit Theme* měly originální názvy v angličtině a nebyly vůbec přeloženy. Pouze u výstavy *Introducing Sara Enrico: The Jumpsuit Theme* se autor článku Adam Budak rozhodl v popisu výstavy název přeložit, „Národní galerie s názvem *The Jumpsuit Theme / Téma overal* se umělkyně pokouší překonat materialitu prostoru mezi obrazem a objektem“ (Budak, 2019). Toto však byl ojedinělý případ a záleží nejspíše na samotném autorovi, jak se k této problematice postaví. Proto jsem se v tomto dokumentárním díle rozhodla ponechat originální názvy výstav, a to: *New and Unimproved: The Spectacle of Julian Schnabel* a *Beautiful Inside My Head Forever*.

V dokumentu se objevily také názvy samotných uměleckých děl, které jsem již přeložila do češtiny podle ekvivalentu, který máme k dispozici, jak ukazuje příklad (11).

Příklad (11)

Přepis mluvené řeči	Překlad
---------------------	---------

<i>Munch's The Scream, it's emblematic but it's not great piece of art.</i>	Výkřik od Muncha je sice symbolické dílo, ale není velkolepé.
---	---

Závěr

Tato práce se zaměřuje na problematiku překladu dokumentárních filmů, a to především terminologií, která je v dokumentech běžná a kulturně specifickými prvky. Výběr daného filmu byl ovlivněn několika faktory. Umění je nejen součástí naší kultury, ale také nástrojem, jak se obohatit. Americký trh je v tomto odvětví oproti českému napřed, s tím souvisí i řada termínů, které se v dokumentu objevují. Dalším aspektem pro volbu tohoto dokumentu byl fakt, že doposud nebyly vytvořeny české titulky, ačkoli byl uveden již v roce 2017.

Na začátku vysvětluji pojem AVT a jeho místo v translatoologii a Jakobsonovo (1959) rozdělení audiovizuálního překladu na mezijazykový a meziznakový překlad. Dále jsou popsány na tři nejčastější druhy AVT: titulky, dabing a voice-over. Největší pozornost je věnována titulkům a jeho druhům, kdy je lze rozdělit na fansubbing, pivotní titulky nebo titulky pro neslyšící. Podle Díaz Cintas (2010) na titulky klasické a skryté, nebo vyskakovací a rolovací titulky. Zaměřila jsem se na historii audiovizuálního překladu jako disciplíny, která sahá sahají až do 19. století, kdy se objevily první mezititulky ve formě tištěného textu na papíře. Následně jsem se zaměřila na technické parametry a zjistila, že překladatel audiovizuálních děl čelí několika omezením. Jedná se o omezení časové, kdy titulek musí zaznít ve správný čas a omezení prostorové, které překladatele omezuje na určitý počet znaků na řádek. Počet znaků na jeden řádek závisí na písmu a v závislosti na obrazovce, obecně se však udává 12-17 znaků za sekundu a doporučený čas pro jednořádkový titulek jsou tři sekundy a pro dvouřádkový 6 sekund. Minimální doba pro zobrazení titulku je jedna sekunda.

Čtvrtá kapitola věnovala pozornost samotnému dokumentu, která byl natočen v roce 2017 v Kanadě kanadským režisérem Berrym Avrichem.

Vzhledem k tomu, že tato bakalářská práce pojednává o dokumentárních filmech, následující kapitola popisuje problematiku, se kterou se překladatel setkává při překladu tohoto žánru. Při překladu dokumentů se překladatel potýká s větší časovou tísní kvůli složitějšímu odbornému obsahu, který vyžaduje důkladnou analýzu před překladem. Terminologie, která se v dokumentech objevuje, může být problematická, protože jeden termín může mít v cílovém jazyce různé podoby a překladatel musí sám rozhodnout, kterou podobu použije. Je proto důležité určit si cílovou skupinu diváků a přizpůsobit tomu také terminologii. Specifikem dokumentárních filmů jsou typy mluvčích. Matamala (2009) udává čtyři různé typy: odborníky, dialogy, doplňkový materiál a vypravěče.

V poslední kapitole teoretické části se věnuji překladatelské strategii. Konkrétně strategiemi podle Venuti (2004), kdy si překladatel volí mezi strategií domestikační, nebo zcizovací. Strategie domestikační se snaží cílový text přizpůsobit cílové kultuře. Myslí se tím například nahrazení kulturně specifických prvků za srozumitelné cílové kultuře a divákovi. Strategie zcizovací je opakem a snaží se všechny tyto prvky zachovat a zdůraznit rozdíl mezi dvěma kulturami. Pro překlad jsem zvolila strategii zcizovací, a to z důvodu, že cílem bylo divákovi představit americký trh umění a věci specifické pro tento trh, nahrazení za českému divákovi známé prvky by postrádalo smysl.

Praktická část se skládá z komentáře k překladu a samotného překladu. V překladatelském komentáři jsem se zaměřila na problematiku překladu terminologie a kulturně specifických prvků.

Nejprve jsem se zaměřila na formální stránku titulků a volbu registru. Celý dokument se vyznačuje dynamikou, často se promítají různá umělecká díla, o kterých se hovoří, záběry z galerií, nebo aukčních síní, přičemž není vždy vidět osoba, která zrovna mluví. Když není osoba fyzicky přítomná v dané scéně doporučuje se použít kurzívu, později se ale osoba vždy objeví, rozhodla jsem se ji v tomto případě nepoužívat. Dokument nemá žádného hlavního vypravěče a skládá se pouze z promluv odborníků. Dalším doporučením je, že titulky by měl končit v okamžiku střihu. Jak už ale bylo dříve zmíněno, dokument je dynamický a často se střídají různé obrazy, rozhodla jsem se tímto neřídit. S tím souvisí také intersémiotická redundance, kdy se jedna a ta samá informace objevuje v několika kanálech. V případě tohoto dokumentu to byly novinové titulky, které na obrazovce nesetrvávaly ani sekundu, proto jsem se rozhodla, je nepřekládat. Jelikož promluvy postav byly předem připravené, objevovaly se jen typické známky mluvenosti, jako jsou hesitační zvuky a registr byl formální, postavy se nevyznačovaly žádnými specifickými rysy. Rozdíl v registru se objevil, když byly do dokumentu vkládány scény z jiných filmů.

V následující podkapitole jsem se soustředila na terminologii, která se týkala především galerijní a ekonomické tematiky. Vždy jsem se snažila dohledat český ekvivalent, v mnoha případech ale neexistoval a musela jsem termín opsat, nebo přeložit za pomoci kalku. S ohledem na dříve zvolenou strategii jsem nehledala obdobný ekvivalent v českém jazyce. Dohledávala jsem také v českém občanském zákoníku, přičemž jsem zjistila, že aukce není v české praxi nijak definovaná a pravidla si určují samotné aukční síně a domy.

Při překladu KPS jsem postupovala podle Knittlové (2010), která uvádí tři různé metody: použití obecného klasifikátoru, substituci a vynechávku.

V poslední podkapitole se zabývám překladem názvu uměleckých výstav a názvem samotného dokumentu.

Summary

This work focuses on the issue of translating documentary films, primarily in terms of terminology that is common in these films and culture-specific items. The selection of the film was influenced by several factors. Art is not only a part of our culture, but also a tool for enrichment. The American market is ahead of the Czech one in this industry, which is reflected in several terms that appear in the documentary. Another aspect for choosing this film was the fact that Czech subtitles had not yet been created, despite the fact that the film was released in 2017.

At the beginning, I explain the concept of AVT and its place in translation studies, as well as Jakobson (1959) division of audiovisual translation into interlingual and intralingual translation. Furthermore, I describe the three most common types of AVT: subtitles, dubbing, and voice-over. The largest focus is given to subtitles and their types, which can be divided into fansubbing, pivot subtitles, or subtitles for the deaf and hard of hearing. According to Díaz Cintas (2010), there are classic and hidden subtitles, or pop-on and roll-up subtitles. I focus on the history of AVT as a discipline, which dates back to the 19th century when the first intertitles appeared in the form of printed text on paper. Then, I talk about technical parameters and find that audiovisual translators face several limitations. These include

time limitations, as the subtitle must appear at the right time, and spatial limitations, which restrict the number of characters per line. The number of characters per line depends on the font and the screen, but it is generally between 12-17 characters per second, and the recommended time for single line is three seconds, and for a two-line subtitle six seconds.

The fourth chapter focuses on the documentary itself, which was filmed in Canada in 2017 by Canadian director Berry Avrich.

As this bachelor thesis focuses on documentary films, the following chapter describes the issue that a translator encounters when translating this genre. When translating documentaries, the translator faces more time pressure due to the complex specialized content, which requires thorough analysis before translation. The terminology used in documentaries can be problematic because one term can have various translations in the target language, and the translator must decide which one to use. Therefore, it is essential to determine the target audience and adapt the terminology accordingly. One aspect of documentary films is the types of speakers. Matamala (2009) identifies four different types: talking heads, dialogues, supplementary material, and narrators.

In the last chapter of the theoretical part, I focus on the translation strategy, specifically the strategies according to Venuti (2004), where the translator chooses between domestication or foreignization strategies. The domestication strategy aims to adapt the target text to the target culture. This means, for example, replacing culture-bound items with ones that are understandable to the target culture and audience. The foreignization strategy is the opposite and seeks to preserve and highlight the differences between two cultures. For the translation, I chose the foreignization strategy because the goal was to introduce the American art market and its specific features to the audience, replacing them with elements familiar to the Czech audience would lose meaning.

The practical part consists of a commentary of the translation and the translation itself. In the translation commentary, I focused on the issues of translating terminology and culture-bound items. Firstly, I focused on the formal aspect of the subtitles and the choice of register. The entire document is characterized by dynamics, often featuring various works of art that are discussed, shots from galleries or auction houses, with the person speaking not always visible. When a person is not physically present in a given scene, it is recommended to use italics, but later on the person always appears, so I decided not to follow this recommendation. Another recommendation is that the subtitle should end at the moment of the cut. However, as previously mentioned, the document is dynamic and various images often alternate. This is also related to intersemiotic redundancy, where the same information appears in several channels. In the case of this document, it was newspaper headlines that appeared on the screen for less than a second, so I decided not to translate them. Since the character speeches were prepared in advance, only typical speech signs such as hesitation sounds were present, and the register was formal, the characters did not have any specific traits. The difference in register appeared when scenes from other films were inserted into the document.

In the following subsection, I focused on terminology, mainly related to gallery and economic topics. I always tried to find a Czech equivalent, but in many cases, it did not exist, and I had to either borrow the term or translate it using a calque. Based on the previously chosen strategy, I did not look for a similar equivalent in the Czech language. I also searched the Civil Code and found out that the auction is in Czech not defined in any way and the rules are set by the auction houses themselves. When translating the culture-bound items, I followed Knittlovas (2010) methods: using a general classifier, substitution, or

omission. In the last subsection, I deal with the translation of the titles of art exhibitions and the title of the document itself.

Překlad

- 1
00:00:26,723 --> 00:00:28,723
15. září 2008
- 2
00:00:32,608 --> 00:00:37,468
<i>12 000 zaměstnanců banky Lehman
Brothers
propuštěno kvůli absenci finanční
pomoci.</i>
- 3
00:00:41,243 --> 00:00:43,576
Jak dlouho jste pracoval u Lehmana?
- 4
00:00:44,115 --> 00:00:46,735
Nikdy jsem si nemyslel,
že by se něco takového stalo.
- 5
00:00:48,750 --> 00:00:51,696
Jeden z nejhorších finančních
kolapsů od velké hospodářské krize
- 6
00:00:52,653 --> 00:00:55,046
a možná i konec
jedné éry podnikání v Americe.
- 7
00:00:55,344 --> 00:00:57,866
O 24 hodin později
16. září 2008
- 8
00:01:11,625 --> 00:01:14,680
Dobrý večer dámy a pánové,
vítám vás na aukci Damiana Hirsta
- 9
00:01:15,025 --> 00:01:18,771
s názvem
"Beautiful inside my head forever".
- 10
00:01:21,294 --> 00:01:25,997
- <i>Aukční síně po celé Americe do
aukce nabídly 223 nových děl,</i>
- 11
00:01:26,261 --> 00:01:28,394
<i>všechny od umělce Damiana
Hirsta</i>
- 12
00:01:29,639 --> 00:01:33,811
<i>Trh umění na propad burzy nijak
nereagoval.</i>
- 13
00:01:34,917 --> 00:01:38,309
Současné umění je každodenním
tématem z jednoho prostého důvodu,
- 14
00:01:38,943 --> 00:01:39,943
a tím jsou peníze.
- 15
00:01:40,143 --> 00:01:42,569
180 milionu dolarů za obraz,
- 16
00:01:42,689 --> 00:01:44,916
to už dávno není žádné překvapení.
- 17
00:01:45,636 --> 00:01:49,156
Muzea mi vždy přišla
jako pro mrtvé umělce nebo tak,
- 18
00:01:49,963 --> 00:01:54,403
Mám rád komerčnost umění,
díky které mám pocit, že žije.
- 19
00:01:54,583 --> 00:01:57,975
Věděl jsem, že někoho
tím naštvu a to mě vždy bavilo.
- 20
00:01:58,500 --> 00:02:01,736
Poukazuje to na to, kdo na to má a

kdo ne, částky jsou zkrátka obrovské.

21
00:02:02,333 --> 00:02:05,306
Jediná opravdu důležitá věc pro umělce

22
00:02:06,500 --> 00:02:08,308
je dělat umění, tvořit.

23
00:02:09,838 --> 00:02:11,439
Valná většina současného umění

24
00:02:11,698 --> 00:02:14,498
bude za 10 let pouhým popelem, je ho až moc.

25
00:02:14,938 --> 00:02:16,478
Svět umění je jako náboženství.

26
00:02:17,055 --> 00:02:19,125
Ve své umění musíte věřit,

27
00:02:19,245 --> 00:02:22,309
aby se stalo finančně hodnotné.

28
00:02:22,620 --> 00:02:26,142
Je trh s uměním dokonalý?
Vyhraje vždy ten nejlepší?

29
00:02:26,167 --> 00:02:27,221
Ne.

30
00:02:27,406 --> 00:02:30,066
Vše je okamžitou reakcí.

31
00:02:30,090 --> 00:02:31,442
Musíš koupit tohle a tamto.

32
00:02:31,613 --> 00:02:32,617
Tohle ne,

33
00:02:32,657 --> 00:02:34,143
dostaň se na trh toho člověka.

34
00:02:34,212 --> 00:02:36,078
Umělci jsou ve zlatém věku.

35
00:02:38,025 --> 00:02:39,805
Lidé to milují a oceňují více než kdy dříve.

36
00:02:40,083 --> 00:02:41,083
Milion 750 tisíc

37
00:02:41,867 --> 00:02:44,920
Dnešní večer byl skvělý,
byli zde kupci z celého světa,

38
00:02:45,958 --> 00:02:50,311
dnes jsme vydražili díla za 181 milionu.

39
00:02:50,603 --> 00:02:52,671
Koho to sakru zajímá,

40
00:02:54,769 --> 00:02:56,449
za kolik se co prodalo?

41
00:02:57,587 --> 00:02:59,340
Změní vám to snad život?

42
00:03:00,547 --> 00:03:06,600
Mohu vás ujistit, umění mi změnilo život, ne žádná aukce.

43
00:03:23,494 --> 00:03:27,827
Umění, nebo peníze: Zákulisí světa umění

44
00:04:15,407 --> 00:04:18,307
Umění je pro kohokoliv.
Ne však pro každého.

45
00:04:21,963 --> 00:04:24,209
Položka č. 1: Trh s uměním

46
00:04:37,053 --> 00:04:38,593
Kdo určuje,

47
00:04:38,685 --> 00:04:43,020
co patří do současného
umění, je velmi těžké zodpovědět.

48
00:04:40,667 --> 00:04:42,213
{\an1}Ředitel MoMA

49
00:04:44,673 --> 00:04:47,140
Existuje mnoho lidí, kteří to dělají.

50
00:04:47,733 --> 00:04:50,946
Nikoho už nezajímá, jestli se bavíme
o

51
00:04:51,012 --> 00:04:54,917
fotce, malbě, videu
nebo digitálním projevu.

52
00:04:55,280 --> 00:04:57,615
Zajímá nás, zda to má smysl,

53
00:04:57,639 --> 00:04:59,480
jestli to má nějaký dopad.

54
00:05:00,693 --> 00:05:04,259
Všechna ta dřívější pravidla,
která určovala každý druh umění,

55
00:05:07,742 --> 00:05:09,542
jsou již dávno pryč.

56
00:06:02,271 --> 00:06:04,592
Umění je opravdu jen o penězích,

57
00:06:04,998 --> 00:06:08,823
přestože každý, kdo se
v něm pohybuje vám řekne opak.

58
00:06:07,262 --> 00:06:08,262
{\an1} Novinářka

59
00:06:09,717 --> 00:06:12,130
Systému utéct nelze.

60

61
00:06:12,470 --> 00:06:15,070
Žijeme v době, kdy peníze hýbou
světem.

62
00:06:15,410 --> 00:06:19,378
Lidé získávají zboží a statky,
svět umění se od tohoto neliší.

63
00:06:16,875 --> 00:06:18,365
{\an1} Vedoucí prodeje Sotheby's

64
00:06:20,958 --> 00:06:25,305
Investice do moderního
umění láká bohaté s vysokými příjmy.

65
00:06:25,750 --> 00:06:26,750
{\an3} Kritik umění

66
00:06:28,663 --> 00:06:30,790
Někteří umění sbírají, protože je to
vášeň,

67
00:06:31,708 --> 00:06:34,276
jiní zase milují
ten socio-konkurenční aspekt.

68
00:06:32,417 --> 00:06:33,417
{\an3} Novinářka/ekonomka

69
00:06:35,130 --> 00:06:38,268
Lidé se rádi chlubí
věcmi, které jsou velmi drahé.

70
00:06:39,600 --> 00:06:43,659
Mnohem více lidí, kteří
umění kupují o něm ale nic neví,

71
00:06:41,075 --> 00:06:42,075
{\an3}Novinářka

72
00:06:44,208 --> 00:06:47,121
zkrátka nepoznají kvalitní kousek,
a tak se přiklání k známým jménům,

73
00:06:49,922 --> 00:06:53,183
o kterých už slyšeli.
Cítí se tak v investici bezpečněji.

74
00:06:53,736 --> 00:06:57,876
Většina dnešního umění
bohužel propadla komerčním směrům.

75
00:06:56,583 --> 00:06:57,583
{\an1} Sběratelka

76
00:06:57,982 --> 00:06:59,816
Pro umělce to může být nebezpečné.

77
00:07:00,832 --> 00:07:04,306
Je to komodifikace něčeho,
co bylo dříve mimo dění,

78
00:07:05,792 --> 00:07:06,792
{\an1}Umělkyně

79
00:07:07,038 --> 00:07:08,833
dnes je to nedílnou součástí,

80
00:07:08,857 --> 00:07:12,538
dokonalým zrcadlem naší společnosti.

81
00:07:13,224 --> 00:07:16,549
Potýkáme se s jakousi
americkou reklamní verzí světa umění.

82
00:07:25,667 --> 00:07:26,922
Na současném trhu

83
00:07:26,946 --> 00:07:29,146
je v oběhu
velké množství peněz,

84
00:07:28,360 --> 00:07:29,809
{\an1}Ředitelka muzea

85
00:07:29,833 --> 00:07:32,186
o tom nemůže nikdo pochybovat.

86

28

00:07:33,917 --> 00:07:35,593
Když se hrstka zbohatlíků snaží

87
00:07:35,617 --> 00:07:37,003
dokázat, jak skutečně bohatí jsou,

88
00:07:37,490 --> 00:07:38,731
trh umění je na roztrhání.

89
00:07:39,610 --> 00:07:42,190
Umění se stalo opravdu globální,

90
00:07:42,410 --> 00:07:45,846
je to jako zcela nový
oddělený svět od ekonomiky.

91
00:07:43,042 --> 00:07:44,042
{\an1}Galerista

92
00:07:47,375 --> 00:07:49,788
Trh je jako počasí, musíte si
poradit.

93
00:07:50,428 --> 00:07:53,575
Děšť sami nezastavíte,
musíte se s ním naučit pracovat.

94
00:07:50,583 --> 00:07:52,263
{\an1}Předsedkyně Sotheby's

95
00:07:54,287 --> 00:07:57,236
Pro mnohé je vždy velkým překvapením,

96
00:07:54,792 --> 00:07:55,792
{\an1}Spoluředitel

97
00:07:57,275 --> 00:08:02,553
že dílo s nulovou tranzitní hodnotou
může mít tak vysokou peněžní hodnotu.

98
00:08:03,110 --> 00:08:04,470
Je to až komické.

99
00:08:07,375 --> 00:08:10,336

Před 30 lety zaplatilo Metropolitní muzeum

100
00:08:10,360 --> 00:08:13,695
zaplatilo miliony
za obrazy starých mistrů.

101
00:08:13,995 --> 00:08:15,395
Psalo se o tom v NY Times.

102
00:08:15,606 --> 00:08:18,579
Miliony dolarů,
tehdy to bylo neskutečně moc.

103
00:08:18,999 --> 00:08:21,992
Dnes je naprosto
běžné platit za umění tolik.

104
00:08:22,600 --> 00:08:26,006
Žijeme v době, kdy se za
umění utrácí nehorázné částky.

105
00:08:26,966 --> 00:08:30,037
Částky za umělecká díla jsou
nehorázné.

106
00:08:31,427 --> 00:08:35,501
Žádná novinka.
Je to jen nový rozměr dřívějších
fenoménů.

107
00:08:36,917 --> 00:08:38,351
{\an1}Zahraj to znovu, Same

108
00:08:37,475 --> 00:08:39,008
Máš ráda Pollocka?

109
00:08:39,901 --> 00:08:40,901
Celkem ano.

110
00:08:43,288 --> 00:08:44,568
Co ti to říká?

111
00:08:45,470 --> 00:08:47,337
Obnovuje negativitu vesmíru,

112
00:08:49,708 --> 00:08:54,115
skrytou osamělou
prázdnotu existence, nicotu.

113
00:08:55,000 --> 00:08:58,919
Lidstvo, které je
nuceno žít v bezbožné věčnosti,

114
00:08:59,943 --> 00:09:03,460
jako plamínek mihotající se v
prázdnotě,

115
00:09:04,586 --> 00:09:07,578
kde se nachází jen zmar, hrůza a
ponížení.

116
00:09:08,127 --> 00:09:13,000
Společně tvoří bezútěšný plášť
v černém absurdním vesmíru.

117
00:09:14,535 --> 00:09:17,448
Co děláš v sobotu večer?
-Budu páchat sebevraždu.

118
00:09:18,882 --> 00:09:19,882
A co pátek?

119
00:09:21,167 --> 00:09:23,198
V současnosti se toho
ve světě umění děje mnoho.

120
00:09:23,673 --> 00:09:26,479
S uměním se obchodovalo vždy.

121
00:09:26,875 --> 00:09:28,297
{\an1}Předsedkyně Sotheby's

122
00:09:27,721 --> 00:09:32,007
Mecenáši umění i obchod s ním
existoval již v době Medicejských.

123
00:09:39,680 --> 00:09:42,079
Model mecenáše už známe z dob
renesance.

124

00:09:42,988 --> 00:09:47,946
Rodina vás jako umělce finančně
podporuje a vy pro ni tvoříte umění.

125
00:09:49,242 --> 00:09:52,430
To vyžaduje, aby
umělec mecenáše znal,

126
00:09:52,454 --> 00:09:55,082
byl mu vždy nakloněn a zavděčil se
mu.

127
00:09:57,619 --> 00:10:03,040
V historii umění a civilizace se
společnost vždy zajímala o prodej
umění.

128
00:10:03,042 --> 00:10:04,082
{\an1}Ředitel LACMA

129
00:10:04,181 --> 00:10:06,189
Přivést umělce do center měst,

130
00:10:06,274 --> 00:10:10,288
aby tvořili skvělá díla,
která by snad přetrvala i v
budoucnu.

131
00:10:11,541 --> 00:10:13,192
Édouard Manet byl významný.

132
00:10:13,723 --> 00:10:18,102
Sběratel byl v jistém smyslu
zavázán Manetovu vkusu.

133
00:10:18,833 --> 00:10:20,575
Můžeme říct, že byl Manet génius.

134
00:10:20,800 --> 00:10:23,726
Sběratel byl v podstatě
jen prosebník o dílo.

135
00:10:27,287 --> 00:10:29,328
Naše představa umění
je jako z 19. století,

136
30

00:10:29,352 --> 00:10:33,035
kdy veškeré umění
bylo o estetické kráse.

137
00:10:29,917 --> 00:10:30,917
{\an1}Ekonom umění

138
00:10:36,258 --> 00:10:39,176
Někdy ve 20. století se to
zlomilo a nastoupila éra moderního
umění.

139
00:10:39,878 --> 00:10:41,370
Umění se stalo abstraktním,

140
00:10:42,463 --> 00:10:45,076
už nebylo jen krásné
a na jeho smysl jste museli přijít
samí.

141
00:10:57,541 --> 00:11:00,267
Tyhle jsou skvělé.
-Jo, jsou docela v pohodě.

142
00:10:58,792 --> 00:11:00,392
{\an1}Rozvedený se závazky

143
00:11:01,083 --> 00:11:04,283
Nevadilo by mi to mít doma.
-Použil na to neon.

144
00:11:05,209 --> 00:11:09,563
Co to vlastně neon je? Je to jak
tekutina.
-Je to inertní plyn.

145
00:11:12,050 --> 00:11:14,806
Můj známý z jiného odvětví zbožňoval
umění,

146
00:11:14,667 --> 00:11:15,739
{\an1}Sběratel

147
00:11:15,063 --> 00:11:17,766
avšak úplně jiné umění,
než jaké mám rád já.

148
00:11:18,508 --> 00:11:22,947
Mezi jeho oblíbence patřili
Andy Warhol a Keith Haring.

149
00:11:25,200 --> 00:11:27,333
Já bych doma takové smetí nechtěl.

150
00:11:28,453 --> 00:11:31,632
Byla to výstava elektrických křesel.

151
00:11:31,805 --> 00:11:34,799
Provedl mě a
zeptal jsem se, kolik za to chce.

152
00:11:34,823 --> 00:11:37,858
Řekl mi ceny jako 1,5 nebo 2 miliony

153
00:11:38,338 --> 00:11:40,200
Nevěřil jsem vlastním uším.

154
00:11:40,224 --> 00:11:44,365
Za to bych si mohl koupit Renoira,
nebo impresionistickou malbu.

155
00:11:44,583 --> 00:11:46,903
Řekl mi, že moderna má budoucnost.

156
00:11:53,163 --> 00:11:56,116
Asi v 80. letech přišel boom.

157
00:11:56,790 --> 00:12:00,856
Objevila se nová
generace amerických umělců,

158
00:12:01,617 --> 00:12:04,123
Julian Schnabel, David Salle.

159
00:12:05,413 --> 00:12:08,680
Krůček po krůčku
se svět začal více otvírat.

160
00:12:09,740 --> 00:12:14,913
Hranice se začaly posouvat
a přestal existovat jakýsi střed
umění.

161
00:12:15,829 --> 00:12:18,269
Ovlivnilo to nakonec celý trh.

162
00:12:19,981 --> 00:12:22,243
Moderní umění se poprvé vůbec stalo

163
00:12:22,274 --> 00:12:26,055
šíleně populární napříč
celým obyvatelstvem

164
00:12:28,180 --> 00:12:31,574
Celosvětové publikum,
které má možnost cestovat.

165
00:12:29,542 --> 00:12:30,582
{\an3}Ředitel muzea

166
00:12:33,716 --> 00:12:36,816
Je ctižádostivé a hledá nový způsob
života.

167
00:12:38,333 --> 00:12:41,206
Před 15 lety stál tento
obraz asi 3 miliony dolarů.

168
00:12:40,417 --> 00:12:41,776
{\an3}Předseda a ředitel moderního
um.

169
00:12:41,600 --> 00:12:43,933
Dnes ho nabízíme asi za 75 milionů.

170
00:12:46,301 --> 00:12:49,201
Můžeme vidět jaký
potenciál moderní umění má.

171
00:12:49,508 --> 00:12:51,987
Rozhodně bude ještě růst.

172
00:12:54,633 --> 00:12:59,966
Trh s uměním nedokáže
zaručit, kdo bude za 20 až 30 let

173
00:13:01,066 --> 00:13:04,299

oceněn za dlouhodobý přínos svého díla.

174

00:13:03,042 --> 00:13:04,322
{\an1}Konzultant umění

175

00:13:06,726 --> 00:13:09,673
V umění nenajdeme nic nového kromě talentu.

176

00:13:13,333 --> 00:13:16,745
Položka č. 2: Umělci

177

00:13:18,752 --> 00:13:21,705
Pro umělce je nejdůležitější uznání.

178

00:13:23,563 --> 00:13:25,856
Uznání má několik forem.

179

00:13:26,383 --> 00:13:31,783
Tou první je vystudovat kvalitní uměleckou školu,

180

00:13:33,587 --> 00:13:35,153
Jako například UCLA,

181

00:13:35,167 --> 00:13:36,167
Yale,

182

00:13:36,250 --> 00:13:37,645
Cal Arts nebo

183

00:13:37,669 --> 00:13:39,163
Royal College v Londýně.

184

00:13:40,425 --> 00:13:44,551
Umělecká škola, na jejíž výstavy nikdo nechodí,

185

00:13:45,875 --> 00:13:50,148
nebude mít takový efekt, jako škola, která má k uměleckému světu blíže.

186

00:13:51,250 --> 00:13:54,123
Být úspěšným umělcem

je jako být filmovou hvězdou.

187

00:13:54,625 --> 00:13:57,805
Stoupáte po žebříčku už jako student.

188

00:13:59,708 --> 00:14:03,528
Druhou formou uznání je být vybrán věrohodným galeristou.

189

00:14:05,348 --> 00:14:09,744
Často je to někdo mladší, kdo má dobré oko a obchodní talent.

190

00:14:11,509 --> 00:14:15,361
Zprvu je vaše práce umístěna do výstavy spolu s prací dalších umělců,

191

00:14:15,915 --> 00:14:17,994
tak se dostanete do podvědomí lidí.

192

00:14:18,375 --> 00:14:20,481
Následuje bienále, které nemusí být velké,

193

00:14:20,555 --> 00:14:23,144
třeba výstava Made in LA v muzeu Hammer,

194

00:14:23,168 --> 00:14:25,654
které pomáhá prorazit novým umělcům z LA.

195

00:14:27,148 --> 00:14:30,675
Po čase máte vlastní výstavu a postupujete po kariéřním žebříčku.

196

00:14:32,201 --> 00:14:34,634
Po čase se vaše díla dostanou do denní aukce,

197

00:14:35,348 --> 00:14:37,028
později i do večerní.

198

00:14:37,458 --> 00:14:40,888
Vaše díla se prodávají dobře, a tak

se stanou běžnou položkou na večerní aukci.

199

00:14:41,708 --> 00:14:42,908
Prodáno za 50 000 dolarů.

200

00:14:44,722 --> 00:14:48,361
Obvykle chcete, aby se
všechna možná uznání dostala do hry,

201

00:14:48,502 --> 00:14:51,239
aby se všechna
ocenění, která určují kvalitu,

202

00:14:51,263 --> 00:14:54,856
uskutečnila ještě před velkou
aukcí, na které pak zbohatnete.

203

00:15:00,640 --> 00:15:01,640
Děkuji.

204

00:15:07,292 --> 00:15:09,573
170 tisíc dolarů.

205

00:15:10,513 --> 00:15:11,513
Děkuji pane.

206

00:15:13,869 --> 00:15:15,336
Umění má být kritické,

207

00:15:15,883 --> 00:15:17,929
a to společensky i kulturně.

208

00:15:22,308 --> 00:15:24,094
Titulky novin se často nesou ve
smyslu,

209

00:15:24,119 --> 00:15:26,214
„Kolik nul patří
k cenovce uměleckého díla“.

210

00:15:26,631 --> 00:15:28,804
Tato kritičnost má však
tendenci rychle odeznít.

211

33

00:15:31,729 --> 00:15:34,738
<i>Damien Hirst není nováčkem
ve světě celebrit ani
kontroverzí,</i>

212

00:15:36,213 --> 00:15:40,849
<i>britský umělec a drsňák si dělá
záslusk na
největší výplatu ze všech žijících
umělců.</i>

213

00:15:41,473 --> 00:15:43,786
V roce 2008 jsme viděli Hirsta,

214

00:15:43,817 --> 00:15:49,730
který obešel své galeristy a odvezl
200 svých děl přímo do aukce se
slovy:

215

00:15:50,805 --> 00:15:52,558
Žádné aukční domy nepotřebuju.

216

00:15:54,833 --> 00:15:57,365
Pro aukční domy to byla noční můra.

217

00:15:58,750 --> 00:16:02,736
Tehdy se stal asi tím
nejznámějším žijícím umělcem na
světě.

218

00:16:34,609 --> 00:16:38,273
Hirst byl tím
nejvýznamnějším poválečným umělcem.

219

00:16:39,287 --> 00:16:40,939
Svému umění dával příběh,

220

00:16:41,793 --> 00:16:42,948
jeho díla nebyla tím,

221

00:16:42,979 --> 00:16:45,515
čím opravdu byla.
Stala se tím, co si divák myslel.

222

00:16:46,069 --> 00:16:47,749
Byla tím, co divák chtěl vidět.

223
00:16:48,311 --> 00:16:51,484
Hirst je opravdu pozoruhodný umělec.

224
00:16:53,076 --> 00:16:55,170
Je fascinující, co v roce 1991
vytvořil,

225
00:16:57,417 --> 00:16:59,097
žralok ve formaldehydu,

226
00:16:59,503 --> 00:17:00,998
pokoj motýlů,

227
00:17:01,417 --> 00:17:04,328
ovce a všechny druhy jiných savců,

228
00:17:05,714 --> 00:17:08,047
police s farmaceutickým zbožím.

229
00:17:08,667 --> 00:17:11,188
Pohrával si také s médii,

230
00:17:12,069 --> 00:17:14,689
Je velmi kontroverzní postavou.

231
00:17:14,988 --> 00:17:16,668
Mnoho lidí šokoval.

232
00:17:16,735 --> 00:17:19,261
Někdy stačí jen šokovat, a proto to
dělám.

233
00:17:21,167 --> 00:17:24,141
Jeho umění opravdu posunulo hranice.

234
00:17:27,108 --> 00:17:28,913
Dostali jsme se do fáze,

235
00:17:30,125 --> 00:17:32,374
kdy pouhý stroj dokáže vytvořit
obraz.

236
00:17:34,110 --> 00:17:39,189
Na trhu se prokazatelně

angažoval z finančních důvodů,

237
00:17:40,417 --> 00:17:43,553
kritizoval trh, a právě
to bylo tématem jeho tvorby.

238
00:17:45,083 --> 00:17:47,363
Hirst vytvořil vycpaného
žraloka za 12 milionů dolarů.

239
00:17:47,792 --> 00:17:49,925
Ten žralok byl o životě a smrti,

240
00:17:50,243 --> 00:17:54,750
při pohledu vypadá
naživu, ale není a naopak.

241
00:17:54,937 --> 00:17:56,878
Má připomínat prostor mezi životem a
smrtí,

242
00:17:56,902 --> 00:17:58,070
naši vlastní smrtelnost.

243
00:17:59,274 --> 00:18:00,356
12 milionu dolarů.

244
00:18:08,683 --> 00:18:12,322
Když měl Damien jednu
z prvních výstav, opravdu mě zaujal.

245
00:18:09,833 --> 00:18:10,833
{\an1}Umělec

246
00:18:17,131 --> 00:18:20,204
Byl to umělec tvořící díla, která
přinesla

247
00:18:23,042 --> 00:18:24,722
něco naprosto nového.

248
00:18:26,782 --> 00:18:27,782
Až časem,

249
00:18:30,451 --> 00:18:32,581

se smyslem jeho tvorby staly peníze.

250

00:18:36,000 --> 00:18:39,043

Nezajímá mě, co kolik stojí,

251

00:18:40,043 --> 00:18:41,043

fakt nezajímá.

252

00:18:42,333 --> 00:18:45,019

Když mi umění začalo postupně
vynášet,

253

00:18:45,288 --> 00:18:49,287

dostal jsem možnost stát se
samostatnějším a dělat vlastní
rozhodnutí.

254

00:18:51,930 --> 00:18:57,923

Teďka už od sebe umění, které
tvořím a peníze dokážu oddělit.

255

00:19:03,812 --> 00:19:09,779

Jediná opravdu důležitá
věc pro umělce je tvořit umění.

256

00:19:06,000 --> 00:19:07,000

{\an3}Umělec

257

00:19:13,383 --> 00:19:14,851

Je to privilegium být umělec,

258

00:19:15,404 --> 00:19:18,978

vždy bývám překvapen,
když mi obraz vydělá na živobytí.

259

00:19:46,971 --> 00:19:48,771

Jako dítě jsem často býval sám,

260

00:19:49,958 --> 00:19:51,491

a tak jsem si kreslil.

261

00:19:52,105 --> 00:19:58,083

Umělcem jsem byl už od dětství,
neměl jsem ani v plánu být cokoli
jiného.

262

00:19:59,333 --> 00:20:01,733

Vše, co chci říct, je v mých malbách,

263

00:20:02,921 --> 00:20:05,488

to ostatní je jen takové tlachání.

264

00:20:06,505 --> 00:20:09,378

Otec se mě ptal proč ji nenakreslím
oči?

265

00:20:09,477 --> 00:20:11,291

Odpověděl jsem:
„Aby ses jí díval na bradu.“

266

00:20:13,225 --> 00:20:16,885

Ten chlap je génius,
a to v mnoha ohledech,

267

00:20:17,469 --> 00:20:19,245

od podnikatele,

268

00:20:19,270 --> 00:20:21,163

developera,

269

00:20:21,300 --> 00:20:22,390

producenta,

270

00:20:22,414 --> 00:20:23,466

až po malíře.

271

00:20:24,129 --> 00:20:26,693

Kdyby zůstal jen u maleb,
mohl být nejlepším umělcem vůbec.

272

00:20:27,930 --> 00:20:30,118

Pracuji jako muzikant,

273

00:20:30,155 --> 00:20:34,402

vím, jak začít, ale nemám
zdání, jak to nakonec dopadne.

274

00:20:34,966 --> 00:20:36,726

Rozptýlil se točením filmů.

275

00:20:40,435 --> 00:20:43,350
Kdyby však zůstal malířem a umělcem,

276
00:20:43,374 --> 00:20:45,301
každý by věděl, kým je a co dělá.

277
00:20:46,458 --> 00:20:48,891
Měl jsem v životě několik úspěchů,

278
00:20:49,432 --> 00:20:51,505
pak přišly i chvíle,

279
00:20:54,491 --> 00:20:57,091
kdy všichni zapomněli, kým vlastně
jsem.

280
00:20:58,723 --> 00:20:59,723
Máte velké ego.

281
00:21:02,896 --> 00:21:05,883
To už jsem slyšel.
-Na tom není nic špatně.

282
00:21:06,176 --> 00:21:09,722
Zeptal byste se Marlona Brenda
stejně?
-Nejspíš.

283
00:21:10,437 --> 00:21:13,150
Máte velké ego?
-Ne, já ne.

284
00:21:13,730 --> 00:21:14,730
Určitě máte.

285
00:21:15,661 --> 00:21:20,888
Clement Greenberg mi kdysi řekl, že
časný úspěch nikdy netrvá dlouho.

286
00:21:21,750 --> 00:21:24,023
Řekl jsem mu: „Tomu
nerozumím, jsem ještě dítě.“

287
00:21:34,042 --> 00:21:36,242
Není nejlepším editorem své práce,

288
00:21:36,442 --> 00:21:40,781
hodně mužských umělců roste,
ale jejich díla nejsou nutně lepší.

289
00:21:42,714 --> 00:21:44,687
Najít takovou ženu je velmi těžké.

290
00:22:00,548 --> 00:22:03,200
Být performančním
umělcem je jako být válečníkem.

291
00:22:03,826 --> 00:22:06,799
Své území si musíte dobýt a chránit
ho.

292
00:22:05,250 --> 00:22:06,250
{\an3}Umělkyně

293
00:22:09,083 --> 00:22:13,355
Ve světě umění mám
zvláštní místo, několikrát jsem byla

294
00:22:13,379 --> 00:22:18,230
na prvním nebo druhém místě v
žebříčku
nejlepších uměleckých recenzí v
Anglii.

295
00:22:18,788 --> 00:22:23,179
Má díla se přitom
tolik neprodávají a ani nebudou.

296
00:22:24,125 --> 00:22:26,265
Mé umění nejde prodávat na trhu,

297
00:22:27,042 --> 00:22:30,188
lidé totiž neví, co přesně mám v
plánu.

298
00:22:31,439 --> 00:22:33,193
Je to druh představení, na které
nesáhnete.

299
00:22:34,340 --> 00:22:36,673
Jak chcete nacenit něco nehmotného?

300
00:23:01,456 --> 00:23:03,869
Její tvorba bourala hranice.

301
00:23:04,769 --> 00:23:07,695
Netradiční výstavy lákaly mnoho diváků.

302
00:23:08,583 --> 00:23:11,702
Nahé osoby jako umění
bylo zkrátka něco, co lidé chtěli vidět.

303
00:23:12,298 --> 00:23:16,651
Dobré umělecké dílo
musí mít více než jen jeden význam.

304
00:23:18,347 --> 00:23:21,818
Různí lidé si tak mohou dílo
vyložit nekonečno způsoby.

305
00:23:22,417 --> 00:23:25,276
Dobré umělecké dílo může být
nesmrtelné,

306
00:23:25,300 --> 00:23:27,789
objevit se v jakékoli době a být
aktuální.

307
00:23:28,542 --> 00:23:31,928
Díla, která jsou trendy
a moderní mají krátkou trvanlivost.

308
00:23:32,408 --> 00:23:34,088
Minulost to potvrzuje.

309
00:23:34,945 --> 00:23:40,105
Stala se úspěšnou díky titulům
v novinách, udělaly z ní celebritu.

310
00:23:41,065 --> 00:23:44,418
Z umělce celebritou,
to se stalo Marině Abramovic.

311
00:23:45,740 --> 00:23:50,447
V životě umělce je dobré vědět,
kdy přestat a jak "zemřít".

312
00:23:51,000 --> 00:23:52,560
Je to stejně důležité jako život.

313
00:24:02,137 --> 00:24:07,223
Smutné je, když dílo
prodáte třeba za 155 milionů,

314
00:24:08,324 --> 00:24:14,224
nikdy nevidíte skutečnou hodnotu,
vidíte
jen peníze, které za to někdo
zaplatil.

315
00:24:16,937 --> 00:24:20,757
Chtěl jsem přijít
s něčím pro lidi s citlivou kůží.

316
00:24:21,445 --> 00:24:25,811
Přemýšlel jsem nad námětem citlivosti
a materiálem, který by pro to byl
vhodný,

317
00:24:23,792 --> 00:24:24,792
{\an1}Umělec

318
00:24:26,394 --> 00:24:28,207
se kterým bych mohl tvořit, měnit ho,

319
00:24:29,115 --> 00:24:31,081
rozpustit v kádích.

320
00:24:32,305 --> 00:24:35,652
Po vylití materiál začne tuhnout,

321
00:24:35,677 --> 00:24:37,600
můžu v něm kreslit a měnit ho.

322
00:24:40,285 --> 00:24:42,206
Bylo to pro mě jako

323
00:24:42,230 --> 00:24:44,305
tvorba typografie nebo krajiny.

324
00:24:47,283 --> 00:24:48,930

Jako umělec se snažím být trpělivý,

325
00:24:48,955 --> 00:24:51,368
snažím se tvořit,
to co cítím, že tvořit potřebuji.

326
00:24:52,015 --> 00:24:54,021
Jakmile jsem v dílně,

327
00:24:55,042 --> 00:25:00,558
nic dalšího, co se děje
za zavřenými dveřmi, mě nezajímá.

328
00:25:01,246 --> 00:25:06,472
Je mi jedno, co chtějí ostatní,
nebo co si o tom budou mezi sebou
říkat.

329
00:25:07,971 --> 00:25:11,491
Když tvořím,
nejsem pod žádným tlakem okolí.

330
00:25:14,375 --> 00:25:19,081
Veškerá moje práce
je vytvářena a koncipována v mojí
hlavě.

331
00:25:20,930 --> 00:25:24,011
Jsem to jen já a studio,
dokud nemám hotovo.

332
00:25:21,875 --> 00:25:22,875
{\an1}Umělkyně

333
00:25:24,036 --> 00:25:26,943
Neexistují pro mě žádné vnější vjemy.

334
00:25:27,629 --> 00:25:29,711
Takhle už funguji odjakživa.

335
00:25:35,248 --> 00:25:38,891
V souvislosti s mou prací často
dochází ke zmatku a nejasnostem.

336
00:25:38,583 --> 00:25:39,594
{\an1}Umělec

337
00:25:39,018 --> 00:25:42,742
Lidé si myslí,
že tím chci kritizovat, ale naopak.

338
00:25:42,792 --> 00:25:45,248
Jde o přijetí nás samých a naší
historie.

339
00:25:52,593 --> 00:25:58,066
Jeff Koons je nejdražší žijící
umělec, jakého kdy aukční síně
poznaly.

340
00:25:58,427 --> 00:25:59,986
Tvoří nádherná díla,

341
00:26:00,807 --> 00:26:04,263
mohl by se považovat
za nejlepšího obchodníka s uměním.

342
00:26:06,083 --> 00:26:08,836
Je vidět,
že nad svými výtvoři přemýšlel,

343
00:26:09,941 --> 00:26:11,936
obzvláště zbožňuji Equilibrium,

344
00:26:10,125 --> 00:26:11,125
{\an3}Novinářka

345
00:26:11,961 --> 00:26:15,836
což jsou basketbalové
míče nadnášející se v nádrži.

346
00:26:16,961 --> 00:26:20,409
Výtvor s těmi míči je jeden
z mých nejoblíbenějších vůbec.

347
00:26:17,708 --> 00:26:18,708
{\an1}Spoluředitel

348
00:26:21,090 --> 00:26:23,870
Myslím, že je to nejúžasnější
předmět, jaký byl kdy vyroben.

349
00:26:24,667 --> 00:26:28,100
To on z umění
udělal prázdnotu, ale ne obyčejnou.

350
00:26:25,042 --> 00:26:26,042
{\an3}Kritik umění

351
00:26:29,042 --> 00:26:31,860
Vytvořil umění, které je naprosto
prázdné,

352
00:26:32,660 --> 00:26:36,564
ale až po okraj naplněné
představami o finanční hodnotě.

353
00:26:38,336 --> 00:26:42,636
Když vidím nějaký jeho výtvar, první
reakce v mojí hlavě je: „Super,
další.“

354
00:26:43,244 --> 00:26:44,364
Je to až moc povrchní.

355
00:26:45,891 --> 00:26:51,551
Některé jeho výtvořky se staly,
řekněme trofejí určité skupiny lidí.

356
00:26:54,190 --> 00:26:57,050
Tento status přerostl význam jeho
děl.

357
00:26:57,997 --> 00:27:02,723
Vytvořil cyklus děl inspirovaných
Pepkem námořníkem a olivovým olejem.

358
00:27:03,510 --> 00:27:06,250
Pepek je animovaná postava z 50.
letech.

359
00:27:06,445 --> 00:27:08,264
Vytvořil několik soch.

360
00:27:09,025 --> 00:27:12,678
Měl za to, že efekt
špenátu na Pepka je stejný

361
00:27:13,038 --> 00:27:16,364
jako efekt moderního umění na kupce.

362
00:27:17,396 --> 00:27:19,402
Jedna ze soch byla v aukci

363
00:27:19,427 --> 00:27:21,410
zakoupena na základě jediného
příhozu.

364
00:27:21,991 --> 00:27:24,558
Steve Wynn za mi nabídl 28 milionů
dolarů.

365
00:27:25,764 --> 00:27:29,018
O dva týdny později je ta
stejná socha Pepka na prodej,

366
00:27:30,258 --> 00:27:31,938
už za 60 milionu dolarů.

367
00:27:32,698 --> 00:27:35,717
Za pouhých 14 dní
se cena zvedla o 40 milionů.

368
00:27:37,158 --> 00:27:41,058
Nikdo ani nenamítl, že by to bylo
šílené.

369
00:27:43,083 --> 00:27:45,576
Dnes už nám to všem přijde v pořádku.

370
00:27:46,590 --> 00:27:47,590
Šílenství,

371
00:27:48,050 --> 00:27:49,090
ale zajímavé.

372
00:27:59,575 --> 00:28:01,343
Zajímá mě budoucnost

373
00:28:01,367 --> 00:28:02,415
a čím se mohu stát.

374

00:28:02,583 --> 00:28:05,450
Chci se stát nejlepším umělcem, jakým
můžu.

375
00:28:05,668 --> 00:28:08,468
Když se díváte na jeho díla, je těžké

376
00:28:09,895 --> 00:28:12,114
oprostit se od toho, kdo je vlastní.

377
00:28:12,815 --> 00:28:17,408
Připadá mi to, jako by
výnosy díla předčily dílo samotné.

378
00:28:18,839 --> 00:28:21,918
Budou mít jeho díla
za 50 let nějakou hodnotu?

379
00:28:22,066 --> 00:28:23,106
Nemám ponětí.

380
00:28:24,875 --> 00:28:25,875
Ale obchodník je skvělý.

381
00:28:28,978 --> 00:28:33,038
Tvorba, kterou dělá
Damien Hirst nebo Jeff Koons ukazuje

382
00:28:35,978 --> 00:28:37,018
jak to říct,

383
00:28:38,806 --> 00:28:40,906
že z trhu umění
se stala černá díra na peníze.

384
00:28:41,583 --> 00:28:44,143
Oba bych nazvala produkčními umělci.

385
00:28:41,875 --> 00:28:43,555
{\an1}Předsedkyně Sotheby's

386
00:28:44,689 --> 00:28:50,046
Na svých dílech nepracují sami,
jelikož by tak brzdili celou
produkci,

387
00:28:50,861 --> 00:28:52,707
Mají tým lidí, kteří tvoří za ně.

388
00:28:53,405 --> 00:28:56,485
Pokud nemáte kontrolu
nad tím, co tvoříte nebo

389
00:28:56,939 --> 00:28:58,290
ztrácíte smysl pro detail,

390
00:28:58,758 --> 00:29:00,584
často se stává, že
do díla vložíte něco, co nechcete.

391
00:29:01,083 --> 00:29:03,363
Důležitý je konečný výsledek.

392
00:29:02,000 --> 00:29:03,000
{\an1}Umělec

393
00:29:03,563 --> 00:29:05,048
Pokud je dílo zajímavé,

394
00:29:05,079 --> 00:29:07,866
není nezbytně
nutné vědět, jak bylo vytvořeno.

395
00:29:08,888 --> 00:29:11,426
I v renesanci měli malíři pomocníky a
učně,

396
00:29:11,975 --> 00:29:13,561
záleží pouze na vytvořeném díle.

397
00:29:14,746 --> 00:29:16,684
Nevidíte jak bylo tvořeno,

398
00:29:16,708 --> 00:29:18,916
vidíte jen konečný výsledek.

399
00:29:20,097 --> 00:29:22,577
Neznamená to pro ně nic víc než
peníze.

400

00:29:23,093 --> 00:29:25,423

Mít peníze je skvělé,
víte jak to myslím?

401

00:29:25,792 --> 00:29:28,618

Přijde mi, že ohledně
téhle aukce se mluví jen o penězích.

402

00:29:29,250 --> 00:29:33,838

Chci být rocková hvězda,
ne galerijní maskot.

403

00:29:35,731 --> 00:29:37,464

Položka č. 3: Galeristi

404

00:29:39,034 --> 00:29:41,146

Jako galerista
nesete obrovskou zodpovědnost.

405

00:29:41,292 --> 00:29:42,451

{\an3}Předsedkyně Sotheby's

406

00:29:41,375 --> 00:29:45,394

Prakticky je jen na vás, zda přijmete
umělce a pomoci mu vybudovat
kariéru.

407

00:29:45,917 --> 00:29:50,370

Skutečně chtějí umělce podpořit
a pomáhat jim, aby mezi sebou
vycházeli.

408

00:29:51,292 --> 00:29:54,824

90 % vlastníků galerií
se zajímá jen o výdělek.

409

00:29:56,149 --> 00:29:59,142

Každá galerie svým
výdělkem primárně živí umělce,

410

00:29:59,945 --> 00:30:03,010

zaměstnanci galerie
jsou až na druhém místě.

411

00:30:01,458 --> 00:30:02,458

{\an1}Galeristka

412

00:30:06,019 --> 00:30:09,740

A právě toto podmiňuje
celou jejich kreativitu a chuť
tvořit.

413

00:30:10,870 --> 00:30:12,556

Sběratelé se musejí se starat o muzea

414

00:30:13,723 --> 00:30:18,356

a sběratele, kteří u nich díla
kupují a podporují taky samotné
umělce.

415

00:30:19,500 --> 00:30:21,180

Je to opravdu náročné,

416

00:30:22,247 --> 00:30:25,086

Jelikož se nelze zavděčit každému,

417

00:30:23,875 --> 00:30:24,875

{\an1}Sběratel

418

00:30:25,833 --> 00:30:27,158

přesto se to po nich vyžaduje.

419

00:30:28,772 --> 00:30:31,990

Ti, kteří prodávají
umění, mají kouzlo a šmrnc.

420

00:30:33,958 --> 00:30:36,338

Všem jim byla nadělena
inteligence a akademičnost.

421

00:30:35,875 --> 00:30:38,538

{\an1}Novinářka

422

00:30:39,826 --> 00:30:41,713

Obvykle ovládají 5 jazyků.

423

00:30:42,583 --> 00:30:45,066

Mívají velmi exotická příjmení.

424

00:30:46,083 --> 00:30:47,889

Toto všechno je součástí toho kouzla,

425
00:30:48,011 --> 00:30:51,591
které jde ruku v ruce
s uměním, které prodávají.

426
00:30:52,335 --> 00:30:54,310
Dokáže vás okouzlit do takové míry,

427
00:30:54,460 --> 00:30:57,247
že zapomenete, o jaké
dílo se vlastně zajímáte.

428
00:31:00,500 --> 00:31:03,528
Galerista je vůbec
tou nejdůležitější osobou.

429
00:31:03,719 --> 00:31:06,572
Dalo by se dokonce říct,
že je mu umělec podřízen.

430
00:31:05,917 --> 00:31:07,197
{\an1}Konzultant umění

431
00:31:08,438 --> 00:31:11,644
Za primární trh se označuje dílo,
které se na trhu prodává poprvé.

432
00:31:10,042 --> 00:31:11,482
{\an3}Novinářka/ekonomka

433
00:31:12,436 --> 00:31:14,378
Galeristé se tuto cenu
snaží udržet v tajnosti,

434
00:31:15,501 --> 00:31:19,731
chtějí mít cenu
díla pod naprostou kontrolou.

435
00:31:21,156 --> 00:31:23,156
Je velmi důležité, aby cena neklesla,

436
00:31:23,710 --> 00:31:26,903
proto se často ani
nedozvíte, za kolik se co prodalo.

437
00:31:28,428 --> 00:31:35,084

42

Ceny nám nejsou známé, protože když
se na cenu díla přijdete zeptat až po
mně,

438
00:31:35,214 --> 00:31:36,581
můžou vám říct 2x tolik než mně.

439
00:31:38,185 --> 00:31:41,691
Mně sdělili, že se ceny
nezveřejňují kvůli umělci,

440
00:31:42,511 --> 00:31:46,258
který si přeje, aby bylo
na dílo nahlíženo jako na výstavě.

441
00:31:46,972 --> 00:31:49,665
Nesmí jít o předmět,
na kterém můžete vydělat.

442
00:31:51,498 --> 00:31:53,251
Umění je zvláštní.

443
00:31:53,498 --> 00:31:58,692
Význam i reputaci
díla ovlivňuje jeho vlastník.

444
00:32:00,203 --> 00:32:02,843
Když prodáváte dílo poprvé,

445
00:32:02,917 --> 00:32:04,923
musíte být velmi
opatrní, kde ho chcete prodat.

446
00:32:05,317 --> 00:32:07,290
O některých kupujících je známo,

447
00:32:07,608 --> 00:32:11,875
že tím věrohodnost umělce
buď zvýší, nebo ji naopak sníží.

448
00:32:14,500 --> 00:32:17,280
Úspěch v tomto odvětví závisí na

449
00:32:17,458 --> 00:32:19,538
auře, která to vše obklopuje.

450
00:32:24,347 --> 00:32:27,284
Také těžší ze zdánlivé nedostupnosti

451
00:32:27,875 --> 00:32:29,555
celého uměleckého světa.

452
00:32:30,431 --> 00:32:33,097
Když máte zájem o koupi uměleckého
díla,

453
00:32:33,292 --> 00:32:35,851
očekáváte že vás v galerii někdo
přivítá,

454
00:32:36,083 --> 00:32:38,411
že se vás ujme prodejce

455
00:32:38,804 --> 00:32:40,271
a představí vám dílo blíže.

456
00:32:42,538 --> 00:32:45,522
Galerie však těžší
z toho, že nevíte skoro nic.

457
00:32:46,292 --> 00:32:49,151
Jako galerista doufám, že se
nezlobíte.

458
00:32:48,000 --> 00:32:49,000
{\an1}Galerista

459
00:32:51,333 --> 00:32:53,533
Často je nám tato tajemnost vytýkaná,

460
00:32:54,267 --> 00:32:56,467
a tak bych se předem rád omluvil.

461
00:32:57,750 --> 00:32:59,483
Pokud jste nadšenec do umění,

462
00:32:59,542 --> 00:33:01,976
je možné, že máte stěny plné plakátů.

463
00:33:02,250 --> 00:33:04,226

43

Zrovna se vám naskytne možnost,

464
00:33:04,263 --> 00:33:06,743
že si konečně můžete
opravdový obraz koupit.

465
00:33:07,750 --> 00:33:10,430
Avšak pokud je dílo jen trochu
známější,

466
00:33:10,542 --> 00:33:13,703
rozhodně nebudete jediným zájemcem.

467
00:33:14,375 --> 00:33:16,595
A zkušený galerista vám to neulehčí,

468
00:33:16,728 --> 00:33:17,750
spíše naopak.

469
00:33:18,148 --> 00:33:21,041
Přeplatíte, pokud jste
unesen pouze ze samotné nabídky.

470
00:33:24,017 --> 00:33:28,196
Sám jsem byl galerista,
moc dobře vím, jak to vše funguje.

471
00:33:28,781 --> 00:33:32,570
Chcete, aby díla vašeho umělce
byla pověšena v muzeu MoMA.

472
00:33:33,014 --> 00:33:38,834
Pokud o takové dílo má zájem kurátor,
je rozumnější, aby dílo bylo tam

473
00:33:39,567 --> 00:33:42,421
než u jiného vlastníka, kde se
nezhodnotí.

474
00:33:44,687 --> 00:33:47,600
To ale neznamená, že jsou
taktiky galeristů správné.

475
00:33:49,292 --> 00:33:50,976
Když koupíte vilu

476
00:33:52,125 --> 00:33:55,238
nebo jachtu,
předchozí majitel je vám známý.

477
00:33:57,081 --> 00:34:00,136
Víte, kolik za to zaplatil.

478
00:34:02,250 --> 00:34:06,883
Dealer, makléř,
galerista, jakkoli jim chcete říkat,

479
00:34:07,146 --> 00:34:12,830
dělají velké tajnosti
okolo původu a ceně díla.

480
00:34:15,520 --> 00:34:17,846
Nikdo opravdu nezná pravou hodnotu
umělce,

481
00:34:17,883 --> 00:34:19,553
obzvlášť, když se jedná o umělce
nového.

482
00:34:19,719 --> 00:34:21,578
Když klesne cena
umělcova díla, všichni mají

483
00:34:21,603 --> 00:34:25,358
všichni mají strach, že všechna
jeho další taky díla spadnou na ceně

484
00:34:25,492 --> 00:34:27,244
a už se nikdy nevyšplhají na stejné
částky.

485
00:34:29,276 --> 00:34:31,449
Galerista se může rozhodnout,

486
00:34:32,625 --> 00:34:35,618
že díla umělce, o kterého
se stará, potřebují nabrat na ceně,

487
00:34:36,251 --> 00:34:41,554
a tak je dají do aukce,
kde se na dílo přihazuje.

488
00:34:42,083 --> 00:34:45,556
Cena se tak mezi
sběrateli a galeristy vyšponuje,

489
00:34:46,309 --> 00:34:51,131
až do požadované výše a následně
si dílo mezi sebou prodají a vymění.

490
00:34:53,250 --> 00:34:54,443
Trh s uměním to likviduje.

491
00:34:57,083 --> 00:34:58,416
A ne jen trh, ale i umělce.

492
00:34:59,181 --> 00:35:01,153
Umělé zvyšování cen může být fatální,

493
00:35:03,875 --> 00:35:06,267
a tak se může stát,
že jednoho dne už umělcem nebudou.

494
00:35:08,862 --> 00:35:12,903
Valná většina je trhem umění
vykořisťována,

495
00:35:13,594 --> 00:35:16,020
mnoha galeriím jde jen o zisk.

496
00:35:13,917 --> 00:35:14,917
{\an1}Galerista

497
00:35:17,113 --> 00:35:20,846
Poslední dobou je běžné,
že si galerie najde velmi mladého
umělce

498
00:35:22,087 --> 00:35:24,934
a extrémně rychle
a uměle zvyšují ceny jeho děl.

499
00:35:26,583 --> 00:35:28,601
Nahání mi to hrůzu.

500
00:35:45,509 --> 00:35:48,882

Lary Gagosian? O tom jsem ještě neslyšela.

501

00:35:51,562 --> 00:35:55,261

Jeden z nejlepších galeristů a prodejců, vlastně ten nejlepší,

502

00:35:56,250 --> 00:35:58,950

nelze ho k nikomu ani přirovnat.

503

00:35:59,646 --> 00:36:02,719

Za rok prodá umění v hodnotě miliardy dolarů,

504

00:36:02,500 --> 00:36:03,500

{\an1}Ekonom umění

505

00:36:03,632 --> 00:36:05,586

dělá to asi 2 miliony dolarů denně.

506

00:36:06,432 --> 00:36:07,873

Nejznámější galerista vůbec.

507

00:36:09,292 --> 00:36:11,898

Larryho mám zařazeného ve stejné skupině jako aukční síně.

508

00:36:12,279 --> 00:36:14,805

Je to zkrátka úplně jiný svět.

509

00:36:15,451 --> 00:36:19,811

Pro Gagosiana jsou umělci hrdinové. Nezáleží, jestli to je žena, nebo muž.

510

00:36:17,833 --> 00:36:19,033

{\an1}Ředitel galerie

511

00:36:20,105 --> 00:36:24,393

Dobrého hrdinu dělá především trénink, a to platí také pro umělce.

512

00:36:25,421 --> 00:36:28,421

Většinou chcete úzce spolupracovat se svým umělcem.

513

00:36:29,160 --> 00:36:32,139

Neumím si představit, jak to dělá, když má po světě tolik galerií.

514

00:36:33,333 --> 00:36:35,689

Gagosian otevírá třetí galerii v Londýně.

515

00:36:38,395 --> 00:36:39,395

Má takový dar,

516

00:36:39,936 --> 00:36:42,161

že ví, kdo je dobrým sběratelem,

517

00:36:42,254 --> 00:36:43,701

a kdo dobrým umělcem.

518

00:36:44,415 --> 00:36:46,042

tyto dva světy umí spojit.

519

00:36:46,734 --> 00:36:48,368

Ostatní to tak úplně neumí.

520

00:36:56,586 --> 00:37:00,115

Larryho znám už od mládí, kdy jsme oba pracovali ve stejné firmě.

521

00:37:01,250 --> 00:37:05,023

Opustil firmu, a prodával plakáty studentům vysokých škol.

522

00:37:08,451 --> 00:37:11,923

Z bývalé firmy si převzal podnikatelský styl,

523

00:37:13,083 --> 00:37:16,556

takže pod sebou má větší okruh talentovaných lidí,

524

00:37:17,166 --> 00:37:20,112

aby na ty jednotlivce působil vzájemný tlak.

525

00:37:20,485 --> 00:37:24,626

Na to však musíte mít
opravdu hodně peněz.

526

00:37:50,333 --> 00:37:54,294
Celkově mají jeho galerie větší
návštěvnost než londýnská galerie
Tate.

527

00:37:57,500 --> 00:37:59,406
Nejdříve působil v LA,

528

00:37:59,873 --> 00:38:00,873
pak v New Yorku,

529

00:38:02,153 --> 00:38:03,167
v Londýně,

530

00:38:03,192 --> 00:38:04,192
v Aténách,

531

00:38:04,953 --> 00:38:06,375
ale taky v Paříži,

532

00:38:07,750 --> 00:38:08,750
a v Hong Kongu.

533

00:38:10,042 --> 00:38:12,194
Myslím, že měl chvíli galerii i v
Moskvě.

534

00:38:14,186 --> 00:38:17,519
Je jedinečný, a to ve smyslu,
že má pod sebou přes 70 umělců,

535

00:38:18,153 --> 00:38:21,240
přičemž většinu reprezentuje výhradně
on.

536

00:38:22,000 --> 00:38:24,546
Má už také stálé sběratele,
kteří nakupují výhradně od něj.

537

00:38:25,386 --> 00:38:27,460
S každým ředitelem
většího muzea se zná osobně,

538

00:38:27,871 --> 00:38:29,250
vystačí si naprosto sám.

539

00:38:29,817 --> 00:38:32,855
Je nejlepší v tom, co dělá a svým
způsobem je to pro umělecký svět
záhadou.

540

00:38:38,260 --> 00:38:40,159
O Larrym nevíme skoro nic,

541

00:38:40,500 --> 00:38:44,499
každý by o něm a jeho životě
chtěl natočit film nebo napsat
knihu.

542

00:38:45,087 --> 00:38:48,246
Doposud se nerozhodl,
s někým tuto spolupráci navázat

543

00:38:48,375 --> 00:38:52,195
a myslím, že o jeho životě
nebudeme vědět nic ještě dlouho.

544

00:38:52,673 --> 00:38:53,673
Pokud jste prostředník,

545

00:38:54,299 --> 00:38:55,623
což Larry Gagosian je,

546

00:38:57,086 --> 00:38:58,846
jakou to může mít asi výhodu?

547

00:38:59,167 --> 00:39:03,033
Když jen sedíte
a vlastně rozebíráte ceny děl.

548

00:39:03,660 --> 00:39:05,340
Řekla bych, že minimální.

549

00:39:05,708 --> 00:39:09,555
Opak je pravdou, protože kdyby
klienti věděli, jakou má marži,

550

00:39:10,022 --> 00:39:11,702

asi by je odvezla rychlá.

551

00:39:18,387 --> 00:39:20,886

Kurátor muzea má
od galeristy naprosto odlišnou
práci,

552

00:39:21,042 --> 00:39:22,909

soustředí se na něco zajímavého

553

00:39:23,089 --> 00:39:27,695

a sám se snaží najít způsob,
jak v ostatních probudit zájem.

554

00:39:24,958 --> 00:39:25,958

{\an1}Ředitel MoMA

555

00:39:28,225 --> 00:39:31,169

Oproti tomu galerista
přemýšlí úplně jiným způsobem,

556

00:39:31,792 --> 00:39:34,498

a to, jestli na tom jde vydělat.

557

00:39:35,193 --> 00:39:38,573

Nechci, aby to vyznělo,
že galeristům jde jen o peníze,

558

00:39:39,593 --> 00:39:42,688

většinou záleží také na umělcích,

559

00:39:42,868 --> 00:39:46,461

a na tom, aby jejich
díla měla publikum a ocenění.

560

00:39:48,433 --> 00:39:50,596

Za mě je Larry velmi důležitou
osobou,

561

00:39:50,667 --> 00:39:52,596

obzvláště pro svět umění.

562

00:39:53,233 --> 00:39:54,813

Uspořádal neskutečné výstavy.

563

00:39:55,413 --> 00:39:58,173

Ale tohle není směr,
kterým bych se sám chtěl ubírat.

564

00:39:58,533 --> 00:40:01,669

Upřímně mě tahle
strana obchodu nikdy nenadchla.

565

00:40:03,420 --> 00:40:08,459

Albert Oehlen byl umělcem,
jehož díla jsem kdysi vystavoval v
LA.

566

00:40:09,318 --> 00:40:13,151

Byl to skvělý člověk a také
umělec, s kterým pracovat byla
radost.

567

00:40:15,648 --> 00:40:17,368

Pak nám jednou řekl, že z galerie
odchází

568

00:40:17,561 --> 00:40:19,042

a bude fungovat pod Gagosianem.

569

00:40:19,841 --> 00:40:21,521

Někteří umělci zkrátka

570

00:40:22,854 --> 00:40:24,921

tíhnou k tomu, co Larry nabízí.

571

00:40:25,292 --> 00:40:31,272

Sám má soukromý tryskáč, může vás
nabrat ve Švýcarsku a dopravit do
Londýna.

572

00:40:32,375 --> 00:40:35,275

Když mi to oznámil,
tak to byla docela rána,

573

00:40:35,775 --> 00:40:39,893

jelikož za celou dobu nenastal
žádný problém, na který by to mohl
svést.

574

00:40:41,086 --> 00:40:45,299

Chlácholím se tím, že chtěl asi

něco jiného, než mohl dostat od nás.

575

00:40:46,293 --> 00:40:48,173
Což mě zase tak moc nemrzí.

576

00:40:49,193 --> 00:40:52,473
Není mi líto,
že nemám vlastní tryskáč.

577

00:40:53,000 --> 00:40:57,420
Pokud byl zrovna tryskáč to, co mu
chybělo,
tak byl Larry nejspíše správná volba.

578

00:41:00,787 --> 00:41:02,566
Kdybych si měl lámat hlavu nad tím,

579

00:41:02,708 --> 00:41:07,595
kdo si koupí či nekoupí
moje díla, musel bych se zabít.

580

00:41:04,542 --> 00:41:05,542
{\an1}Umělec

581

00:41:09,860 --> 00:41:12,120
Galerii jsem si vybíral pocitově.

582

00:41:12,553 --> 00:41:14,586
Bylo pro mě důležité, jak jednájí s
lidmi.

583

00:41:14,778 --> 00:41:19,899
Začal jsem pracovat pod
Davidem Kordanskim už velmi dávno

584

00:41:20,833 --> 00:41:25,453
a společně jsme rostli, občas jsme
úplně nevěděli, co dělat, ale vyšlo
to.

585

00:41:27,067 --> 00:41:29,700
David je pro mě už jako vlastní
bratr.

586

00:41:30,333 --> 00:41:32,233
Miluje moji práci

587

00:41:34,957 --> 00:41:38,233
a já oceňuji, že mi umožňuje ji
dělat.

588

00:41:40,456 --> 00:41:45,136
Bohužel vím, že hodně umělců
s galeristy takovou zkušenost nemá.

589

00:41:47,375 --> 00:41:50,188
Existuje řada případů,
kdy nás jako umělce galeristi
zneužívají,

590

00:41:50,808 --> 00:41:52,248
nestarají se o nás.

591

00:41:53,292 --> 00:41:59,058
A upřímně, s mým galeristou
se o cenách mých děl úplně nebavím.

592

00:42:00,636 --> 00:42:01,958
Řešíme radši umění.

593

00:42:04,208 --> 00:42:05,208
Neprodávám auta,

594

00:42:07,623 --> 00:42:08,623
jsem galerista

595

00:42:09,143 --> 00:42:14,723
a je mnoho jiných,
kteří budou mnohem radši dělat
obchod.

596

00:42:16,970 --> 00:42:21,676
Umělec musí mít
vždy navrch, než jakákoliv galerie,

597

00:42:21,904 --> 00:42:24,697
umění je mnohem více než si myslíme.

598

00:42:23,750 --> 00:42:24,750
{\an1}Umělec

599

00:42:26,058 --> 00:42:27,771
Galerie jednou nebudou,

600

00:42:28,167 --> 00:42:29,167
zbankrotujou,

601

00:42:29,945 --> 00:42:30,945
ani galeristi nebudou,

602

00:42:32,560 --> 00:42:34,006
ale Mona Lisa už bude navěky.

603

00:42:35,575 --> 00:42:36,615
{\an3}Postradatelní 3

604

00:42:40,042 --> 00:42:43,718
Když to maloval, neměl zdání,
za jaké částky se to bude prodávat.

605

00:42:45,269 --> 00:42:49,276
A co jako, nějaká barva,
štetce, levný plátno, co na tom může
být.

606

00:42:54,500 --> 00:42:55,500
Sračka.

607

00:42:55,806 --> 00:42:57,701
Kolik za něj chcete?
-3 miliony.

608

00:42:59,125 --> 00:43:00,125
Platí.

609

00:43:01,669 --> 00:43:02,669
Platí.

610

00:43:04,201 --> 00:43:08,694
Umění je zajímavé téma pro
vzdělané, peníze by v něm neměly hrát
roli.

611

00:43:09,388 --> 00:43:11,601
Dnes potřebujete kupu
peněz, abyste si umění koupili.

612

00:43:13,250 --> 00:43:15,343
Položka č. 4: Sběratelé

613

00:43:20,238 --> 00:43:22,358
Bylo mi kolem 16, když jsem
odmaturoval.

614

00:43:23,083 --> 00:43:25,331
Nikdy předtím jsem v NYC nebyl.

615

00:43:27,380 --> 00:43:31,373
Když jsem poprvé procházel
MoMA a viděl ta neskutečná díla,

616

00:43:28,250 --> 00:43:29,250
{\an1}Sběratel

617

00:43:33,982 --> 00:43:36,768
v každém z nich byla vidět hloubka.

618

00:43:37,042 --> 00:43:39,275
Vidět díla z přelomu
století a moderny pro mě byl

619

00:43:42,123 --> 00:43:44,543
velmi silný zážitek.

620

00:43:45,958 --> 00:43:48,723
Být v dnešní době
sběratelem je opravdu těžké,

621

00:43:49,444 --> 00:43:54,036
jen si představte,
umění se stalo byznysem pro každého,

622

00:43:52,667 --> 00:43:53,667
{\an1}Sběratel

623

00:43:54,875 --> 00:43:58,792
dříve šlo o intelekt a vznešenost.

624

00:43:59,631 --> 00:44:01,781
Než propuklo celé to
šílenství okolo moderního umění,

625
00:44:01,805 --> 00:44:05,724
na trhu tolik děl nebylo, byla pocta
koupit si umění nebo ho dokonce
vidět.

626
00:44:06,772 --> 00:44:09,531
Dnes je hrozně těžké být sběratelem,

627
00:44:10,472 --> 00:44:13,098
protože jedna jediná
chyba vás může stát kariéru.

628
00:44:15,208 --> 00:44:17,553
Každý sběratel má nějaký vlastní cíl.

629
00:44:18,333 --> 00:44:22,951
Mým cílem je vytvořit sbírku, která
má vyšší hodnotu, než díla v ní
obsažená.

630
00:44:20,000 --> 00:44:21,000
{\an1}Sběratelka

631
00:44:24,768 --> 00:44:27,201
Ráda se ubírám jiným směrem než
většina,

632
00:44:28,583 --> 00:44:31,103
v tom se liším, nechci jít s davem.

633
00:44:31,802 --> 00:44:34,036
Nechci dělat něco
jen proto že to je trend.

634
00:44:38,083 --> 00:44:40,694
Sám neustále kupuji nová díla,

635
00:44:41,458 --> 00:44:45,631
ale musím se trochu
hlídat, jinak by to nikdy neskončilo.

636
00:44:46,083 --> 00:44:49,370
Sběratelství se často
přirovnává k šíření viru,

637
50

00:44:49,958 --> 00:44:52,858
nakazíte se a už
nemáte možnost se ho zbavit.

638
00:44:53,381 --> 00:44:56,347
Nemapatuju si měsíc,
kdy bych si nepořídil nějaké dílo.

639
00:44:57,417 --> 00:45:01,609
Řekl bych, že být sběratelem
umění je moje opravdová vášeň.

640
00:45:02,931 --> 00:45:08,238
Občas si říkám, že by bylo
výhodnější,
kdybych místo děl sbíral jejich
fotky.

641
00:45:09,000 --> 00:45:12,840
Většina sběratelů tím, co dělají,
přispívají k rozvoji společnosti a
kultury.

642
00:45:13,548 --> 00:45:18,888
Sběratelé vědí, že jsou úspěšní,
ale vědí i to, že tady jednou
nebudou.

643
00:45:15,708 --> 00:45:16,708
{\an3}Galeristka

644
00:45:19,062 --> 00:45:21,941
Snaží se po sobě tedy
zanechat něco nesmrtelného.

645
00:45:22,282 --> 00:45:25,802
Tahle myšlenka je důležitou
součástí každého sběratele.

646
00:45:29,875 --> 00:45:32,361
Pracuji s uměním,
protože to z celého srdce miluji.

647
00:45:32,901 --> 00:45:36,408
Překupníci? Ty vůbec
nezajímá ani umělec, ani umění.

648

00:45:37,025 --> 00:45:38,025

Jde jen o zisk.

649

00:45:39,208 --> 00:45:44,781

Moderní umění na trhu
přitahuje jak sběratele, tak i
spekulanty

650

00:45:45,321 --> 00:45:49,521

Překupnictví není úplně
příjemný pojem, ale děje se to a
bohužel

651

00:45:50,333 --> 00:45:52,021

na trhu s uměním více než jinde.

652

00:45:54,625 --> 00:45:59,746

Nikdo by neměl chtít kupce,
který dílo kupuje jen jako
investici,

653

00:46:00,878 --> 00:46:05,129

nikdo by nechtěl mít kupce,
který přemýšlí jen o tom,

654

00:46:06,208 --> 00:46:07,470

jak rychle dílo dále prodat.

655

00:46:08,468 --> 00:46:10,694

To není v zájmu umělce.

656

00:46:11,708 --> 00:46:14,148

O spekulanty mi vůbec nejde,

657

00:46:13,958 --> 00:46:14,958

{\an1}Galeristka

658

00:46:16,875 --> 00:46:18,455

preferuji opravdové sběratele,

659

00:46:18,958 --> 00:46:23,081

ráda přispívám díly
do sbírek, která trvalá.

660

00:46:24,298 --> 00:46:25,706

Já díla neprodávám.

661

00:46:26,672 --> 00:46:30,262

Ale víte, co se říká,
smrt, dluh a rozvod.

662

00:46:32,534 --> 00:46:35,000

Doufám, že nic z toho mě nepostihne.

663

00:46:49,833 --> 00:46:51,626

Chci, aby všechny galerie,

664

00:46:51,945 --> 00:46:57,918

se kterými pracuji, věděly, že chci,
aby má díla kupovali jen "správní
lidé".

665

00:46:58,387 --> 00:47:01,999

Prostě svá díla nechci
vidět po pár měsících v aukčním
bloku.

666

00:47:03,506 --> 00:47:06,446

Tam má díla rozhodně nepatří.

667

00:47:08,000 --> 00:47:11,380

Měla by viset

u někoho, kdo si jich bude vážit.

668

00:47:12,701 --> 00:47:16,494

Podle mě vám koupené dílo
nikdy nebude patřit, vždy bude
umělcovo.

669

00:47:16,917 --> 00:47:22,589

Vy jste někdo, kdo se o něj
bude starat, a to je obrovská
zodpovědnost.

670

00:47:24,500 --> 00:47:29,294

Neprodávejte je těm, kteří tohle
nechápu, to říkám svým dealerům,

671

00:47:31,417 --> 00:47:33,663

Mezi sběratelem a kupcem by měl být
rozdíl.

672

00:47:34,125 --> 00:47:37,337

Bohužel doba je taková,

673

00:47:37,834 --> 00:47:40,794

změny jsou zřetelné hlavně na věku kupce,

674

00:47:38,397 --> 00:47:39,397

{\an3}Kritik umění

675

00:47:41,317 --> 00:47:44,363

jsou čím dál tím mladší a neví co s penězi.

676

00:47:46,917 --> 00:47:48,933

Každou chvíli se objeví nová skupina sběratelů,

677

00:47:49,583 --> 00:47:51,910

ať už investoři, miliardáři,

678

00:47:52,303 --> 00:47:53,890

nové známé celebrity.

679

00:47:54,176 --> 00:47:57,875

Zažila jsem kupce z Blízkého východu, taky z Kataru.

680

00:47:54,625 --> 00:47:55,633

{\an1}Předsedkyně Sotheby's

681

00:48:00,335 --> 00:48:01,667

Vždycky se objeví někdo nový.

682

00:48:02,652 --> 00:48:05,331

Na to, kolik mají peněz,

683

00:48:06,458 --> 00:48:08,678

nemají žádný vkus.

684

00:48:09,417 --> 00:48:13,236

Domy některých sběratelů by potřebovaly specialistu na umění.

685

00:48:17,333 --> 00:48:20,259

Poradce umění je jako cvokař.

686

00:48:20,611 --> 00:48:21,712

Ten ví přesně,

687

00:48:21,736 --> 00:48:23,810

jaké umění klient chce,

688

00:48:24,261 --> 00:48:27,197

nebo možná spíš klienta naučil, co se mu má líbit.

689

00:48:27,917 --> 00:48:31,043

Jednoduše funguje jako zrak a sluch kupců a sběratelů,

690

00:48:31,476 --> 00:48:33,342

někdy v opačném pořadí.

691

00:48:33,686 --> 00:48:35,662

Tito poradci umí dobře naslouchat,

692

00:48:36,000 --> 00:48:38,999

ví, co lidi kupují a co zrovna frčí.

693

00:48:39,466 --> 00:48:41,879

Základem jejich práce je mít přehled.

694

00:48:42,875 --> 00:48:48,608

Umění je světovým aktivem a shromažďuje ty nejbohatší mecenáše po celém světě.

695

00:48:49,067 --> 00:48:52,641

Když se na trhu s uměním objeví někdo nový, ihned vyžaduje nadstandard,

696

00:48:53,292 --> 00:48:56,058

ať už jde o znalost, transparentnost nebo expertízu,

697

00:48:56,291 --> 00:48:58,258

navzdory tomu, jak malý má kapitál.

698
00:48:58,365 --> 00:49:02,371
V dnešní době musíte být velmi
rychlý a zkrátka vědět, co se děje,

699
00:48:58,917 --> 00:48:59,917
{\an1}Spoluředitel

700
00:49:03,292 --> 00:49:05,371
proto je výhodné mít
někoho, kdo vám pomůže.

701
00:49:07,458 --> 00:49:11,531
Kdybych sháněla poradce,
dívala bych se po někom,

702
00:49:12,007 --> 00:49:15,573
kdo není dealer, nemá sbírku a sám
umění nekupuje ani do něj
neinvestuje.

703
00:49:16,042 --> 00:49:20,075
Nechci, aby si můj poradce vzal
lepší obraz a ty horší prodával
klientům

704
00:49:20,369 --> 00:49:23,688
jen proto, aby udržel
umělcovu hodnotu na trhu.

705
00:49:24,802 --> 00:49:25,842
A to se děje.

706
00:49:27,881 --> 00:49:30,381
Pracuji s uměním,
protože to miluji z celého srdce.

707
00:49:31,053 --> 00:49:34,235
Problém je, že se to může
kdykoliv změnit,

708
00:49:34,881 --> 00:49:35,921
vkus se mění.

709
00:49:38,467 --> 00:49:40,140
Moc mistrovských děl neexistuje.

710
00:49:40,304 --> 00:49:41,304
Když na jedno narazíte,

711
00:49:41,500 --> 00:49:44,553
snažte se udělat cokoliv, aby bylo
vaše.

712
00:49:45,458 --> 00:49:48,684
Většina muzeí na umění nemá peníze.

713
00:49:52,375 --> 00:49:54,503
Položka č. 5: Muzea

714
00:49:54,917 --> 00:49:58,501
Stejná díla na různých místech
mohou mít naprosto odlišný význam.

715
00:49:59,875 --> 00:50:03,535
Víte, že jste dobří, když se vaše
práce dostane do Guggenheimova muzea,

716
00:50:05,015 --> 00:50:06,394
je to takové poplácání po zádech.

717
00:50:20,426 --> 00:50:26,172
Důležitou úlohu mají instituce,
které musí zajistit, aby neoslovaly

718
00:50:23,542 --> 00:50:24,542
{\an3}Ředitel

719
00:50:26,558 --> 00:50:30,431
jen malý počet bohatých lidí, kteří
mají
dostatečné prostředky ke koupit
díla.

720
00:50:33,628 --> 00:50:35,859
Je třeba, aby oslovily také jiné
publikum.

721
00:50:37,958 --> 00:50:41,071
A právě proto umělci svá díla
stále v takovýchto institucích
vystavují,

722
00:50:41,332 --> 00:50:43,384
jelikož jim to přinese vliv a
prestiž.

723
00:50:46,375 --> 00:50:52,868
Pokud se nepletu, tak se díváme
na portrét francouzské milenky z 20.
let.

724
00:50:46,917 --> 00:50:48,037
{\an1}Půlnoc v Paříži

725
00:50:54,424 --> 00:50:57,504
V tom s tebou musím nesouhlasit.
-Opravdu?

726
00:50:57,826 --> 00:51:00,551
Jen poslouchej, možná se něčemu
přiučíš.

727
00:51:00,750 --> 00:51:02,436
Pokud se nepletu,

728
00:51:03,042 --> 00:51:08,221
tak se jedná o nepodařený pokus
zachytit
mladou Francouzku Adrianu z Bordeaux.

729
00:51:08,402 --> 00:51:10,162
Pokud mi slouží paměť,

730
00:51:10,283 --> 00:51:14,473
tak přijela do Paříže
studovat design divadelních kostýmů.

731
00:51:15,076 --> 00:51:18,233
A jsem si jistý, že měla
pletky s Modiglianím a Brackem,

732
00:51:18,720 --> 00:51:20,720
díky nimž ji poznal Picasso.

733
00:51:21,583 --> 00:51:25,443
To, co z toho obrazu
nepoznáme, je, jak překrásná byla.

734
00:51:25,833 --> 00:51:27,836
Vyrazila by nám dech.

735
00:51:29,938 --> 00:51:31,211
Cos to měl za materiál?

736
00:51:34,538 --> 00:51:38,091
Jelikož cena za umění
se zvyšuje extrémní rychlostí,

737
00:51:39,455 --> 00:51:45,641
muzea o ně musí soupeřit se
sběrateli, kteří nemají hluboko do
kapsy.

738
00:51:41,417 --> 00:51:42,697
{\an1}Konzultant umění

739
00:51:47,458 --> 00:51:52,783
Dnes mají rozhodně mnohem
složitější práci, než před 30 lety,

740
00:51:53,455 --> 00:51:56,235
jediné starosti byly,

741
00:51:57,006 --> 00:51:59,772
jak získat určitý kousek do muzea.

742
00:52:00,000 --> 00:52:02,993
Tehdy stačilo autora pozvat na oběd.

743
00:52:00,750 --> 00:52:01,750
{\an1}Novinářka

744
00:52:04,048 --> 00:52:05,048
Je to zkratka byznys.

745
00:52:06,750 --> 00:52:09,330
Nevím o žádném velkém muzeu na světě,

746
00:52:10,056 --> 00:52:12,748
které by nějak vydělávalo na
návštěvnicích

747

00:52:16,102 --> 00:52:18,695
Pokud vezmem v potaz
celkovou výši nákladů MoMA

748
00:52:18,830 --> 00:52:20,963
a vydělíme to počtem návštěvníků,

749
00:52:21,050 --> 00:52:23,290
zjistíme, že jeden
návštěvník stojí asi 50 dolarů,

750
00:52:24,083 --> 00:52:25,810
což pokryje 15-20 % všech nákladů

751
00:52:27,842 --> 00:52:29,042
Rozdíl musí někde dohnat,

752
00:52:29,464 --> 00:52:32,528
a to <i>někde</i> jsou sponzoři.

753
00:52:30,917 --> 00:52:31,917
{\an1}Ekonom umění

754
00:52:44,798 --> 00:52:49,644
Aby muzea nemusela
poslouchat členy představenstva,

755
00:52:51,046 --> 00:52:54,046
musí mít velmi dobrého ředitele.

756
00:52:52,958 --> 00:52:53,958
{\an3}Novinářka

757
00:52:56,458 --> 00:52:58,891
Hodně lidí zajímá
vztah mezi muzei a sponzory,

758
00:52:58,978 --> 00:53:02,391
jelikož ti mají často vlastní
názory, a mohou tak ovlivnit dění v
muzeu.

759
00:53:02,631 --> 00:53:06,605
které mohou být v souladu
s organizací muzea, ale taky nemusí.

760
00:53:07,242 --> 00:53:10,278
Chápejte, bez sponzorů by muzea
nebyla,

761
00:53:07,833 --> 00:53:08,833
{\an1}Ředitel

762
00:53:10,437 --> 00:53:13,041
přesto se však snažíme
s tím nějak pracovat.

763
00:53:13,378 --> 00:53:15,317
Peníze vždy přicházejí s poptávkou,

764
00:53:16,708 --> 00:53:20,256
Liam Black se rozhodne a koupí dílo,
které nemusí být zrovna nejlepší,

765
00:53:21,158 --> 00:53:24,411
Výkřik od Muncha je sice
symbolické dílo, ale není velkolepé.

766
00:53:25,938 --> 00:53:30,258
Kolem roku 2012 to bylo
jedno z nejdražších děl

767
00:53:30,542 --> 00:53:33,322
a vlastně skoro hned bylo k vidění v
MoMA,

768
00:53:33,828 --> 00:53:35,728
to se stává opravdu zřídka.

769
00:53:38,798 --> 00:53:40,999
Členové představenstva MoMA nejsou
vybírání

770
00:53:41,119 --> 00:53:42,352
díky expertízám, které dělají,

771
00:53:43,946 --> 00:53:47,319
ale díky tomu, že mohou zafinancovat
muzea.

772
00:53:48,149 --> 00:53:52,350

A tak je to ve většině
velkých muzeí západního světa.

773
00:53:52,660 --> 00:53:56,760
Pokud umění přestaneme podporovat,
jaký je vůbec důvod v něm
pokračovat?

774
00:53:57,229 --> 00:54:00,436
Muzejní svět se změnil
v tom smyslu, že z něj mizí půvab.

775
00:54:01,155 --> 00:54:05,641
Na jednu stranu chtějí okouzlit
zbohatlíky,
aby se přidali do představenstva,

776
00:54:06,489 --> 00:54:08,942
na druhou stranu
chtějí zaujmout, co nejvíce lidí.

777
00:54:09,296 --> 00:54:12,096
Tak si můžete být jistí,
že jste nejbohatší a nejznámější

778
00:54:12,458 --> 00:54:15,509
ve světě, který jste si sami
vytvořili.

779
00:54:17,500 --> 00:54:21,666
Každý den musíte nějaké
skupině lidí, vládě nebo instituci

780
00:54:22,033 --> 00:54:24,380
dokazovat a obhajovat se

781
00:54:25,589 --> 00:54:30,389
proč jste tady
a proč je důležité to či ono.

782
00:54:31,417 --> 00:54:36,403
Problém je, že se kříží komerční svět
umění

783
00:54:36,810 --> 00:54:40,296
s veřejným světem umění,
do kterého spadají instituce.

784
00:54:40,964 --> 00:54:44,077
To přispívá ke komercializaci
umění.

785
00:54:44,167 --> 00:54:51,061
Dalo by se to přirovnat k privatizaci
toho,
co dříve byly pouze veřejné
instituce.

786
00:54:51,502 --> 00:54:52,855
Lidé si koupí umělecké dílo,

787
00:54:53,167 --> 00:54:54,167
{\an1}Ředitel MoMA

788
00:54:54,583 --> 00:54:58,729
občas se stane, že ho
prodají, většinou se ale dědí.

789
00:55:00,937 --> 00:55:08,193
Nakonec si ale, většina umění najde
svou cestu do nějaké veřejné
instituce.

790
00:55:08,833 --> 00:55:11,099
Když se podíváme zpět do 20. století,

791
00:55:12,583 --> 00:55:14,298
na všechna ta skvělá muzea jako
například

792
00:55:14,477 --> 00:55:15,477
Frick,

793
00:55:15,845 --> 00:55:16,845
Huntington

794
00:55:17,003 --> 00:55:18,003
Institut Clark

795
00:55:18,246 --> 00:55:20,725
Morgan, tak to jsou muzea,

796

00:55:21,145 --> 00:55:25,478
která byla vytvořena jedinci,
kteří přenechali vlastní sbírku
veřejnosti.

797
00:55:26,187 --> 00:55:31,953
Nová generace nesmírně
bohatých udělá naprosto to samé.

798
00:55:32,625 --> 00:55:37,251
Někteří mohou argumentovat,
že netrpí autismem jako Frick

799
00:55:37,708 --> 00:55:41,314
a upřímně nevím, zda
byl opravdu autista, ale vím,

800
00:55:42,417 --> 00:55:48,277
že nakonec vytvořil instituci,
které daroval díla pro nás všechny.

801
00:56:02,535 --> 00:56:06,795
Aukční síně ze své podstaty
ztotožňují kapitál s hodnotu.

802
00:56:08,973 --> 00:56:11,499
Položka č. 6: Aukční síně

803
00:56:18,902 --> 00:56:22,562
Večerní aukce je vrcholem uměleckého
světa.

804
00:56:23,042 --> 00:56:27,715
Přes 5 stovek lidí se sejde, aby
díla vydražili, nebo aby se
zviditelnili,

805
00:56:27,886 --> 00:56:30,266
zatímco aukční síně
všechny přítomné vidí spíše jako

806
00:56:31,180 --> 00:56:33,353
důkaz toho, jak úžasná podívaná to
je.

807
00:56:47,163 --> 00:56:49,116
Nejlepší aukční síně

jsou Christie's a Sotheby's.

808
00:56:49,583 --> 00:56:52,542
Společně tvoří duopol
a navzájem se předhánějí.

809
00:56:53,845 --> 00:56:55,538
Nezapomeňme ještě na aukční síň
Phillips,

810
00:56:55,667 --> 00:56:59,334
ale koupit si dílo
v Sotheby's je prestižnější,

811
00:56:59,448 --> 00:57:02,834
než říct: „Přijď se podívat
na obraz, který mám z aukce
Phillips.“

812
00:57:04,968 --> 00:57:06,894
Účastníci spolu soupeří o ikonická
díla,

813
00:57:07,750 --> 00:57:10,368
která najdeme na obálkách NY Times.

814
00:57:10,750 --> 00:57:13,816
Toto vše přitáhne
hromadu lidí a taky kupce.

815
00:57:14,662 --> 00:57:18,168
<i>Portrét Liz Taylorové od
A. Warhola je dalším z vrcholů
sezóny</i>

816
00:57:18,333 --> 00:57:19,702
<i>a tento týden půjde do aukce.</i>

817
00:57:20,333 --> 00:57:23,079
<i>Aukční síně mají
v této sezóně dobré vyhlídky.</i>

818
00:57:23,610 --> 00:57:27,343
Doposud se nám dařilo
velmi dobře, trh s uměním je silný,

819

00:57:24,833 --> 00:57:25,833
{\an1}Licitátor

820
00:57:27,667 --> 00:57:32,147
je to v už podstatě celosvětový trh,
jelikož kupci, kteří se do aukcí
zapojují,

821
00:57:32,175 --> 00:57:34,421
přichází z celého světa.

822
00:57:35,110 --> 00:57:38,810
Naše katalogy budou
plně zajímavých informací a
skutečností.

823
00:57:39,125 --> 00:57:42,571
Do prezentace a prodeje
Děl dáme naprosto vše.

824
00:57:39,917 --> 00:57:40,917
{\an1}Předsedkyně

825
00:57:47,236 --> 00:57:49,736
Phillips je jediná síň,
kde můžete přihazovat pomocí
telefonu.

826
00:57:50,125 --> 00:57:53,531
Snažíme se zůstat
o krok napřed před konkurencí.

827
00:57:51,500 --> 00:57:52,500
{\an1}Celosvětový vedoucí moderny

828
00:57:54,042 --> 00:57:57,875
Soutěživost mezi aukčními
síněmi byla vždy extrémní,

829
00:57:58,667 --> 00:58:00,442
ale to, co se děje nyní, je šílenost.

830
00:58:01,708 --> 00:58:05,294
V posledních letech
rozhodně vede Christie's,

831
58

00:58:05,958 --> 00:58:09,884
celkově se na jejich
aukcích objevily největší sumy peněz.

832
00:58:11,083 --> 00:58:15,429
Sotheby's to velmi poznamenalo.

833
00:58:20,898 --> 00:58:24,538
Amy Cappellazzo měla
vlastní agenturu Art Agency
Partners.

834
00:58:25,958 --> 00:58:29,171
Důvod proč ji Sotheby's
zaplatil 50 milionů dolarů byl ten,

835
00:58:29,284 --> 00:58:32,630
že urgentně potřebovali
někoho inteligentního,

836
00:58:33,042 --> 00:58:35,557
kdo by jim s chodem síně pomohl.

837
00:58:36,333 --> 00:58:39,888
Cappallazzo je známá
pro svou ctižádostivost,

838
00:58:40,956 --> 00:58:43,301
a taky tím, že uzavřela
snad všechny dobré obchody

839
00:58:44,208 --> 00:58:47,354
s velmi vlivnými klienty.

840
00:58:48,570 --> 00:58:51,070
Někoho, jako je Amy, rozhodně
potřebovali.

841
00:58:52,084 --> 00:58:54,858
Zosobňuje v sobě neskutečnou sílu.

842
00:58:55,542 --> 00:58:57,902
Společně s Amy najali
také Allana Schwartzman,

843
00:58:58,355 --> 00:59:02,470

který má pověst nejlepšího
poradce na umění v Americe.

844

00:59:07,292 --> 00:59:10,932
Umělecký průmysl je plný klepů,
o tom bychom se mohli bavit dlouho,

845

00:59:08,583 --> 00:59:10,263
{\an1}Předsedkyně Sotheby's

846

00:59:12,131 --> 00:59:15,049
Trh s uměním disponuje
velkým množstvím obchodů,

847

00:59:12,542 --> 00:59:15,822
{\an8}<i>Sotheby's najalo poradce
umění za 85 milionů dolarů.</i>

848

00:59:15,846 --> 00:59:18,894
s jinými odvětvími
se to skoro nedá porovnat.

849

00:59:20,966 --> 00:59:24,656
Nikoho nešokovalo, jaké lidi najali,

850

00:59:26,470 --> 00:59:28,603
protože to jsou jedničky ve svém
oboru.

851

00:59:29,882 --> 00:59:31,902
Šokovaly ty částky, které zaplatili.

852

00:59:35,167 --> 00:59:38,673
Mnoho let fungovaly aukční
síně spíše jako velkoobchod,

853

00:59:39,547 --> 00:59:44,640
dnes už fungují jako maloobchod,
kdy se prodává přímo sběrateli.

854

00:59:45,000 --> 00:59:49,080
Máte vliv na samotného sběratele
a můžete mu pomoci s vytvořením
sbírky.

855

00:59:50,125 --> 00:59:55,391

Je velmi běžné, že aukční síně díla
prodávají za nepřiměřeně vysoké
částky,

856

00:59:56,167 --> 00:59:58,020
jelikož ne každý má přístup k umění

857

00:59:58,422 --> 01:00:01,985
a toto je jediný způsob,
jak se mohou dostat ke koupi umění.

858

01:00:03,917 --> 01:00:06,863
Specialitou aukčních síní je to,
že cena je vždy všem známá.

859

01:00:08,042 --> 01:00:09,355
Narozdíl od sekundárního trhu,

860

01:00:09,442 --> 01:00:12,582
kdy nevíme, za kolik se co
prodalo a jakou to mělo hodnotu,

861

01:00:12,125 --> 01:00:13,145
{\an1}Ředitel

862

01:00:12,669 --> 01:00:15,528
aukční síně ceny vždy jasně vymezí.

863

01:00:16,417 --> 01:00:20,990
To je transparentnost na trhu umění,
jinak je tento trh naprostou
záhadou.

864

01:00:21,917 --> 01:00:27,877
Pokud je dílo v aukci, je to asi
jediná
chvilka, kdy se o ceně mluví
otevřeně.

865

01:00:29,731 --> 01:00:30,731
Poté se o hodnotě mlží.

866

01:00:32,542 --> 01:00:37,288
Aukční svět o sobě rád hovoří
jako o transparentním obchodě,

867

01:00:37,625 --> 01:00:39,958
kdy znáte opravdovou cenou.

868
01:00:40,250 --> 01:00:42,126
Ale to byste byli na omylu.

869
01:00:43,583 --> 01:00:47,409
Pokud jdete na aukci,
abyste vydražili něco z moderního
umění,

870
01:00:48,073 --> 01:00:49,806
jste naivní.

871
01:00:51,014 --> 01:00:55,594
Jakmile je aukce v plném proudu,
už nemáte ponětí, co se děje.

872
01:00:56,752 --> 01:01:01,359
Vše je zmanipulované,
takže vás tahají za nos.

873
01:01:02,702 --> 01:01:06,135
V aukčních síních si často
můžeme všimnout imaginárních příhozů.

874
01:01:07,250 --> 01:01:11,139
Funguje to tak,
že vlastně nikdo nepřihazuje,

875
01:01:11,559 --> 01:01:14,785
ale licitátor dělá,
že ano a zvyšuje tak cenu,

876
01:01:16,167 --> 01:01:19,733
aby se dostal na majitelem
určenou minimální prodejní cenu
díla.

877
01:01:20,542 --> 01:01:25,395
Takže pokud je minimum milion dolarů,
je možné, že začne na 750 tisících
dolarů,

878
01:01:26,083 --> 01:01:28,123
aby dal aukci větší spád.

879
01:01:28,403 --> 01:01:31,623
Pokud třeba dražíte
po telefonu nebo online,

880
01:01:32,083 --> 01:01:36,096
ani nezaregistrujete,
že vlastně nikdo doopravdy
nepřihazuje.

881
01:01:36,953 --> 01:01:39,487
Měly by být minimální
prodejní ceny dopředu známy?

882
01:01:40,048 --> 01:01:43,173
Pokud ano, nemuselo by
docházet k tomuto umělému
přihazování.

883
01:01:43,680 --> 01:01:44,928
Škodí to někomu?

884
01:01:43,708 --> 01:01:45,975
{\an9}<i>Nechápu, že to vy hňupové
kupujete</i>

885
01:01:47,680 --> 01:01:49,233
Velmi zřídka se stane,

886
01:01:50,625 --> 01:01:54,731
že se toto,
nespravedlivé přihazování odhalí.

887
01:01:55,548 --> 01:02:00,081
Takové přihazování by bylo v každém
jiném byznyse považováno za
nelegální.

888
01:02:01,936 --> 01:02:05,792
Může se objevit sběratel,
který bude přihazovat na díla
Hirsta,

889
01:02:05,959 --> 01:02:09,625
ale ne protože by ho chtěl koupit,
jen nechce, aby hodnota jeho děl
klesla.

890
01:02:12,157 --> 01:02:16,910
Rodina Mugrabi je známá tím,
že přihazuje na Warhollova díla,

891
01:02:17,167 --> 01:02:18,710
jelikož vlastní stovky jeho děl.

892
01:02:20,133 --> 01:02:22,419
Pokud vlastníte malý Warhollův obraz,

893
01:02:22,930 --> 01:02:27,110
prodá se nejméně za 1,5 milionu
dolarů,
jelikož lidé, co vlastní jiná díla,

894
01:02:27,257 --> 01:02:30,463
nedovolí, aby se prodal
za méně a cenu uměle navýší.

895
01:02:33,715 --> 01:02:37,228
Jsou lidé, co se snaží trh ovládat,
galeristi, kteří se snaží umělce
chránit.

896
01:02:38,133 --> 01:02:40,621
Ale ve chvíli, kdy
zvednete číslo a přihodíte,

897
01:02:41,208 --> 01:02:43,574
nemáte žádnou jistotu,
že někdo přihodí i po vás.

898
01:02:43,754 --> 01:02:46,454
I když vám to před aukcí slíbil.

899
01:02:46,628 --> 01:02:48,074
Nakonec s obrazem skončíte vy.

900
01:02:49,135 --> 01:02:55,040
Určitě existují lidé, kteří v umělce
věří a snaží se je udržet na špičce
trhu.

901
01:02:55,206 --> 01:02:58,192
Doufají, že se jim to vše jednou
vrátí,

902
01:02:58,534 --> 01:03:00,785
ale o tomto počínání
zatím nemáme žádné důkazy.

903
01:03:00,901 --> 01:03:03,840
Je to těžko prokazatelné,
ale hlavně to je legální.

904
01:03:05,885 --> 01:03:09,527
Pokud je dílo v aukci
odhadnuto na 45 milionů dolarů

905
01:03:10,500 --> 01:03:11,500
a prodá se za 14.

906
01:03:12,737 --> 01:03:16,295
Jak může někdo jít na aukci,
očekávat, že zaplatí 45 milionů

907
01:03:17,150 --> 01:03:18,150
a nakonec to koupí za 14.

908
01:03:19,634 --> 01:03:22,389
Buď jste věděl, že se něco takového
stane,

909
01:03:23,333 --> 01:03:25,931
ale je taky možnost,
že jste to dílo prostě chtěli.

910
01:03:28,160 --> 01:03:29,160
Kouzelné, že?

911
01:03:33,335 --> 01:03:35,129
Gratuluji číslu 33.

912
01:03:36,625 --> 01:03:40,758
Nemůže být nudnější
činnost než se bavit o aukcích.

913
01:03:41,083 --> 01:03:42,083
Můžete mi říct,

914
01:03:42,833 --> 01:03:43,903

{\an1}Galerista

915

01:03:43,527 --> 01:03:45,896
proč se nemůžeme bavit o umění
samotném?

916

01:03:46,838 --> 01:03:49,495
Z veletrhu umění se
stalo parkoviště soukromých
tryskáčů.

917

01:03:53,167 --> 01:03:54,167
Položka č. 7: Veletrhy

918

01:03:59,267 --> 01:04:01,600
Art Basel nejenže byl
prvním veletrhem vůbec,

919

01:04:02,589 --> 01:04:06,149
dodnes je to jeden z nejdůležitějších
veletrhů s uměním na světě.

920

01:04:07,004 --> 01:04:11,157
Je skoro nemožné,
aby se tam vaše díla dostala.

921

01:04:08,417 --> 01:04:09,697
{\an1}Konzultant umění

922

01:04:11,875 --> 01:04:14,955
Světoví magnáti doslova s obličejem
na skle

923

01:04:15,149 --> 01:04:19,481
čekají na to, až se dveře
veletrhu otevřou dokořán.

924

01:04:22,167 --> 01:04:28,113
Je to závod, kdo bude dřív
v prvním patře, kde ty nejlepší
galerie

925

01:04:28,496 --> 01:04:31,740
prodávají díla těch nejlepších.

926

01:04:33,208 --> 01:04:37,098

V životě jsem neviděla
mezi zbohatlíky takový zmatek.

927

01:04:37,411 --> 01:04:39,691
Úžasná podívaná.

928

01:04:49,458 --> 01:04:52,904
Když jsem na tomto veletrhu,
opravdu cítím uměleckého ducha

929

01:04:53,292 --> 01:04:56,313
a zjistím, co se zrovna
na trhu s uměním děje.

930

01:05:01,763 --> 01:05:05,236
Vždy jsme sledovali dění
na trhu a snažili jsme se působit
tak,

931

01:05:05,536 --> 01:05:09,969
že jsme ve světě umění opravdu
důležití a že se neustále rozvíjíme.

932

01:05:07,292 --> 01:05:08,292
{\an3}Ředitel

933

01:05:14,323 --> 01:05:18,829
Když jsem začal poprvé
navštěvovat veletrh Basel ve
Švýcarsku,

934

01:05:19,136 --> 01:05:21,536
byl okruh lidí velmi úzký,
všichni jsme se navzájem znali.

935

01:05:21,238 --> 01:05:22,334
{\an1}Sběratel

936

01:05:22,058 --> 01:05:24,442
Jednalo se o velmi vášnivé sběratele.

937

01:05:25,500 --> 01:05:27,861
Většina děl nebyla předem udána.

938

01:05:27,885 --> 01:05:32,040
Pokud jste přišli brzy,

měli jste dobrou šanci něco koupit.

939

01:05:32,708 --> 01:05:38,668

Dnes už je to nemožné, více než polovina

děl je už předem prodána velkým prodejčům.

940

01:05:44,955 --> 01:05:48,941

Veletrhy se staly spíše místem, kde se shromažďují celebrity.

941

01:05:49,475 --> 01:05:54,566

Před tímto trendem veletrhy sloužily jako především jako obchodní veletrhy.

942

01:05:51,417 --> 01:05:52,417

{\an3}Kritik umění

943

01:05:55,873 --> 01:05:58,921

Galerie se takto zbavovala neprodejných děl,

944

01:05:59,017 --> 01:06:01,150

zkrátka toho, co měli „na skladě“.

945

01:06:03,090 --> 01:06:06,263

Dnes jsou umělci žádáni, aby vytvořili dílo určené přímo pro veletrh.

946

01:06:07,167 --> 01:06:10,147

Velkou změnou za posledních 30-40 let je to,

947

01:06:11,333 --> 01:06:14,613

že bohatí lidé mají peníze díky vlastní

práci, ne protože zdělili velký obnos.

948

01:06:12,208 --> 01:06:13,208

{\an1}Spoluředitel

949

01:06:15,417 --> 01:06:17,181

Jedná se o pracující lidi,

950

01:06:18,375 --> 01:06:22,881

ti pochopitelně nemají čas loudat se denně po galeriích.

951

01:06:24,125 --> 01:06:27,191

Umělecké veletrhy jim tak ušetří mnoho času.

952

01:06:28,368 --> 01:06:32,334

Je to jednorázový nákup, stejný princip jako dnešní obchodní centra.

953

01:06:30,708 --> 01:06:31,708

{\an1}Ředitel

954

01:06:33,875 --> 01:06:36,001

Zkrátka je to výhodné.

955

01:06:37,208 --> 01:06:39,488

Vždycky jsem byl velkým zastáncem veletrhů,

956

01:06:40,035 --> 01:06:41,123

ať jich jsou klidně stovky.

957

01:06:41,147 --> 01:06:45,355

V konečném důsledku to jen rozšiřuje trh s uměním.

958

01:06:52,983 --> 01:06:55,125

V Miami to funguje úplně jinak.

959

01:07:00,759 --> 01:07:03,925

Na veletrhu Basil v Miami jsem nebyla, protože mi to zní jako noční můra.

960

01:07:06,944 --> 01:07:09,944

Miami Art Basel je známý především kvůli diskoték a hlavně marketing.

961

01:07:10,630 --> 01:07:16,316

Propaguje se tam naprosto cokoli, od vodky až po nové značky šperků.

962
01:07:17,833 --> 01:07:19,326
Je to agresivní,

963
01:07:19,481 --> 01:07:20,481
nebezpečné,

964
01:07:20,780 --> 01:07:22,606
hloupé, a proto se mi líbí.

965
01:07:22,873 --> 01:07:23,873
Nese název Blue box,

966
01:07:24,673 --> 01:07:27,042
očividně reflektuje občanskou válku.

967
01:07:27,232 --> 01:07:28,792
Bylo vytvořeno na lodi

968
01:07:29,542 --> 01:07:32,358
a z ní bylo autem dovezeno zde.

969
01:07:33,052 --> 01:07:35,505
Jedná se o náročný kousek
a v tvé kolekci by se vyjímal.

970
01:07:35,958 --> 01:07:38,804
Je tak jednoduché, až je těžké
pochopit,
to by mohlo být zajímavé.

971
01:07:39,333 --> 01:07:40,859
Celou dobu mluvíš o mých džínách, že?

972
01:07:41,542 --> 01:07:45,328
Celá ta podívaná na veletrhu
nabízí mnoho podnětů k zamyšlení,

973
01:07:46,250 --> 01:07:48,296
ale zaměřit se na umění je velmi
náročné.

974
01:07:49,083 --> 01:07:52,616
Je tam tolik známých lidí a každý
se s vámi chce přivítat a podat vám
ruku.

975
01:07:53,537 --> 01:07:54,876
Umění je vůbec nezajímá.

976
01:07:55,851 --> 01:07:57,397
Veletrhy navštěvuje stále více lidí,

977
01:07:57,872 --> 01:08:01,312
takoví, kteří o umění neví
vůbec nic a ani je to nezajímá,

978
01:08:01,399 --> 01:08:03,332
chtějí být jen ve středu dění.

979
01:08:04,083 --> 01:08:07,283
Basil v Miami navštíví
asi 65 tisíc lidí, a tak

980
01:08:08,042 --> 01:08:11,748
2 000 z nich, optimistickým
odhadem, koupí nějaké dílo.

981
01:08:12,778 --> 01:08:15,785
Ten zbytek jsou diváci.

982
01:08:16,667 --> 01:08:19,673
Pokud se budete chtít
bavit o umění, akorát se zasmějete,

983
01:08:19,875 --> 01:08:21,967
jelikož ti lidi o něm neví nic.

984
01:08:22,573 --> 01:08:26,792
Miami se stalo místem,
kam lidé jezdí utrácet nehorázné
sumy,

985
01:08:27,705 --> 01:08:30,559
je to jako Comic-Con
pro lidi s hromadou peněz.

986
01:08:47,099 --> 01:08:49,578
Veškerá tvorba se
zrychlila, aby zaujala, a aby se
vydělalo.

987
01:08:50,708 --> 01:08:53,326
Musíte tam teda dostat
davy a zaujmout hromadu lidí.

988
01:08:54,045 --> 01:08:56,746
Udělaljí cokoliv, aby je tam dostali.

989
01:08:54,417 --> 01:08:55,417
{\an3}Kritik umění

990
01:08:58,667 --> 01:09:03,093
Některé věci zkrátka patří k tomuto
fenoménu nakupování umění na akcích.

991
01:09:03,665 --> 01:09:07,249
Je dost možné, že tady koupíte
dobré dílo, jisté to není,

992
01:09:07,385 --> 01:09:10,705
protože konotace s veletrhem
a nákupem umění jsou tak negativní.

993
01:09:30,295 --> 01:09:32,795
Je to známka intelektuálního
snobství,

994
01:09:33,388 --> 01:09:38,166
když odsuzujete
veletrhy umění jako něco strašného,

995
01:09:38,588 --> 01:09:43,894
co v maximální míře
odhaluje prodejnost uměleckého světa.

996
01:09:45,792 --> 01:09:50,212
Mám pocit, že na umělce
i galeristi je vyvíjen velký tlak,

997
01:09:50,917 --> 01:09:55,410
aby nadále tvořili díla
pro nekonečné veletrhy umění,

998
01:09:56,625 --> 01:10:01,185
protože se na tom dá hodně vydělat
a taky proto, že řada zemí je za to
ráda.

999
01:09:57,938 --> 01:09:58,938
{\an3}Ředitel

1000
01:10:02,832 --> 01:10:07,184
Veletrhy lákají ty
nejbohatší, kteří zde utrácení
peníze.

1001
01:10:08,792 --> 01:10:12,618
Každý neustále zmiňuje
nátlak na umělce, aby tvořili.

1002
01:10:13,771 --> 01:10:17,731
Pokud se rozhodnete být
umělcem, který bude tvořit pro
veletrhy,

1003
01:10:16,502 --> 01:10:17,502
{\an1}Umělkyně

1004
01:10:17,865 --> 01:10:21,844
tak tímto se bohužel, vaše umění
stane.

1005
01:10:22,833 --> 01:10:25,866
Cena uměleckého díla nemá žádnou
spojitost s tím, čím umělecké dílo
je.

1006
01:10:29,500 --> 01:10:31,650
Položka č. 8:

1007
01:10:35,333 --> 01:10:37,759
Nabídka a poptávka se ve
světě umění můžou často obrátit.

1008
01:10:37,839 --> 01:10:40,213
Velká nabídka může
vyvolat ještě větší poptávku.

1009
01:10:40,083 --> 01:10:41,122
{\an1}Ekonom umění

1010
01:10:41,147 --> 01:10:45,734
Pokud jste jako Gagosian

a máte 13 galerií po světě,

1011

01:10:46,196 --> 01:10:50,456
vezmete pod sebe umělce a jeho díla
ukážete v několika galeriích a
veletržích,

1012

01:10:50,808 --> 01:10:54,095
logicky mají větší propagaci
a píše se o nich v časopisech.

1013

01:10:54,423 --> 01:10:57,989
Je po nich větší poptávka,
než po jiných umělcích.

1014

01:11:00,239 --> 01:11:02,565
To jsou základy ekonomie.

1015

01:11:03,583 --> 01:11:07,958
Jelikož je takové množství galerií a
každá má několik poboček po celém
světě,

1016

01:11:08,716 --> 01:11:10,960
třeba v Pekingu,

1017

01:11:11,042 --> 01:11:12,042
v Londýně,

1018

01:11:12,125 --> 01:11:13,476
v NY nebo v LA.

1019

01:11:13,769 --> 01:11:17,896
Poptávka je obrovská a je neustále
třeba
tento systém přiživovat novým
uměním,

1020

01:11:18,333 --> 01:11:22,125
umělce to nutí neustále tvořit.

1021

01:11:24,660 --> 01:11:28,486
Často bez možnosti
odmítnutí výstavy, nebo veletrhu.

1022

01:11:29,060 --> 01:11:33,186

Nátlak je obrovský a pokud
tvořit nebudete, stanete se
nezajímavým.

1023

01:11:34,562 --> 01:11:36,042
Nevím jestli bych to v bytě chtěla,

1024

01:11:37,275 --> 01:11:38,728
je to fajn, ale ta zelená.

1025

01:11:39,742 --> 01:11:40,742
No nevím.

1026

01:11:41,468 --> 01:11:42,875
Si zavolejte designérku sakra,

1027

01:11:44,375 --> 01:11:46,255
ještě jsem to ani nedokončil.

1028

01:11:48,750 --> 01:11:49,750
Beru ten s tou zelenou.

1029

01:11:50,333 --> 01:11:53,119
Musíte se naučit říkat ne.

1030

01:11:50,833 --> 01:11:51,833
{\an1}Umělec

1031

01:11:53,659 --> 01:11:56,932
Pokud bych potkal mladého
umělce na cestě do NY a viděl,

1032

01:11:57,072 --> 01:12:01,112
že jeho práce stojí
opravdu za to a bral by roli umělce
vážně.

1033

01:12:01,832 --> 01:12:07,692
Moje rada by zněla, nauč
se říkat ne, ne každá příležitost je
dobrá.

1034

01:12:08,256 --> 01:12:10,869
Musíš všechno odkývat, do té
doby, než si můžeš dovolit říct ne.

- 1035
01:12:09,750 --> 01:12:10,750
{\an1}Umělec
- 1036
01:12:10,990 --> 01:12:13,625
Jakmile řekneš ne, měl bys
to dělat tak často, jak jen můžeš.
- 1037
01:12:15,167 --> 01:12:19,513
Šílenství okolo mladých umělců
je založeno na tom vydělat peníze.
- 1038
01:12:20,125 --> 01:12:24,291
Kariéra tak ale vybudovat nejde,
protože tam není žádný pevný základ.
- 1039
01:12:24,778 --> 01:12:30,318
Tlak vyvíjený na umělce, aby neustále
vytvářel je obrovský a po čase to jde
znát.
- 1040
01:12:32,003 --> 01:12:36,456
Každý může odmítnout,
ať už galerie umělce, nebo umělec
zakázku.
- 1041
01:12:38,750 --> 01:12:43,483
Každý máme vlastní hlavu
a nikdo nás do ničeno nemusí nutit.
- 1042
01:12:45,708 --> 01:12:48,861
Dobry umělec je jako nabitá zbraň.
Ať už ji drží kdokoliv, je
nebezpečná.
- 1043
01:12:52,292 --> 01:12:54,335
Položka č.9: Zločin bez obětí
- 1044
01:13:07,611 --> 01:13:12,124
Na trhu je umění na celkem dobré
pozici, někdy to vyjde a někdy ne.
- 1045
01:13:12,625 --> 01:13:14,525
Tak to je ale asi s jakýmkoli
odvětvím.
- 1046
01:13:15,833 --> 01:13:21,013
- Je to zvláštní obchodní model,
čím větší mezery, tím více možností.
- 1047
01:13:25,296 --> 01:13:28,364
S uměním je spojena vysoká korupce.
- 1048
01:13:30,292 --> 01:13:33,192
Problémem je, že ta probíhá mezi
zbohatlíky
- 1049
01:13:34,583 --> 01:13:39,776
a myslíte, že někoho mimo
oblast umění to aspoň trochu zajímá?
- 1050
01:13:41,953 --> 01:13:45,353
Častý argument je,
že ti, kdo jsou manipulováni jsou
- 1051
01:13:45,757 --> 01:13:48,757
šejkové, ruští oligarchové,
- 1052
01:13:48,875 --> 01:13:51,000
a proč jim teda neprovětrat
peněženky.
- 1053
01:13:52,152 --> 01:13:57,278
Ten argument neuznávám, protože
to stále ovlivňuje život i trh
umělce.
- 1054
01:13:58,774 --> 01:14:01,934
Jen malý počet umělců
se tvorbou skutečně uživí.
- 1055
01:14:03,333 --> 01:14:07,399
Jako ekonom se ptám,
je ten umělec nejschopnější a
nejlepší?
- 1056
01:14:02,742 --> 01:14:05,942
{\an8}<i>Poptávka po umění stoupá,
ale těží
z toho jen malé procento umělců</i>
- 1057
01:14:08,041 --> 01:14:11,015
A jestli máte tyhle
pochybnosti, tak nejspíše ne.

- 1058
01:14:11,688 --> 01:14:16,709
Měli bychom se více zaměřit na to, že sběratelé kupují předražené špatné kousky.
- 1059
01:14:17,008 --> 01:14:22,508
Kdyby se toto změnilo, mohli bychom mít trh s lepšími umělci
- 1060
01:14:23,256 --> 01:14:29,136
a umění by bylo možná přístupnější, protože by bylo více umělců na plný úvazek.
- 1061
01:14:31,194 --> 01:14:36,260
Jde mi o to, že kdybychom měli regulace nebo cenovou transparentnost
- 1062
01:14:37,150 --> 01:14:40,950
na povrch by se dostala řada skvělých umělců.
- 1063
01:14:41,451 --> 01:14:44,884
Je vůbec možné vytvořit trh, který by stál za kvalitními umělci,
- 1064
01:14:45,144 --> 01:14:51,313
než pouhou elitu, která akorát ví jak vydělat peníze a zavděčit se sběratelům?
- 1065
01:14:55,458 --> 01:14:59,536
Akcie a dluhopisy jsou státem regulovány, tak proč ne trh umění?
- 1066
01:15:01,542 --> 01:15:06,402
Pár let zpět jsem pracoval společně s kongresem Spojených států na regulacích
- 1067
01:15:07,603 --> 01:15:13,176
a jako většina institucí, které se o regulace umění snažili, vzdala to i USA.
- 1068
- 01:15:14,917 --> 01:15:18,570
Neustále se ptám, jak je možné, že trh umění nemá jedinou regulaci.
- 1069
01:15:19,601 --> 01:15:25,374
Je to hrozné, ale problémem je, že v tomto odvětví zkrátka nenajdete jediného chudého.
- 1070
01:15:28,819 --> 01:15:32,652
Vláda nad tím proto mávne rukou, protože kdo je obětí?
- 1071
01:15:32,893 --> 01:15:36,626
Stát ne, a proto je to nezajímá. Je to bazének bohatých.
- 1072
01:15:42,592 --> 01:15:47,872
<i>Byly zde předpovědi, co by se mohlo stát s finanční trhem v této zemi</i>
- 1073
01:15:48,045 --> 01:15:49,032
a právě dnes ráno při otevření burzy
- 1074
01:15:58,809 --> 01:16:04,721
Pokud se vláda bankéře rozhodne nežalovat, za to, co se stalo po 2008.
- 1075
01:16:05,788 --> 01:16:11,868
Převládá názor, že dění po propadu neneslo žádné oběti.
- 1076
01:16:13,754 --> 01:16:17,974
Uvědomte si, že co se děje na trhu, je pro tuhle sortu lidí nepodstatné.
- 1077
01:16:19,333 --> 01:16:23,900
Věřím, že trh s uměním by měl mít regulace.
- 1078
01:16:24,081 --> 01:16:26,393
I když tento názor není mezi ostatními oblíbený.

- 1079
01:16:27,145 --> 01:16:30,045
Jsem za to, aby se
v galeriích uváděly ceny.
- 1080
01:16:30,517 --> 01:16:34,858
Stojím za tím, že tato malá
změna může změnit celý trh k lepšímu.
- 1081
01:16:36,192 --> 01:16:40,458
Zavést regulaci na
trhu umění je otázkou etiky.
- 1082
01:16:41,778 --> 01:16:46,904
Včera byla v novinách příhoda
o sošce od Piccasa, které je teď v
MoMA.
- 1083
01:16:47,625 --> 01:16:50,425
Jedna a ta samá soška
byla prodána dvěma různým lidem.
- 1084
01:16:51,458 --> 01:16:53,076
{\an8}<i>Picasso prodán 2x... K
nezaplacení</i>
- 1085
01:16:52,000 --> 01:16:55,966
Přesně tohle jsou věci,
které na svět umění vrhají špatné
světlo.
- 1086
01:16:59,917 --> 01:17:04,049
Je to trh, který není
skoro vůbec regulován,
- 1087
01:17:04,417 --> 01:17:10,054
a to protože jeho zboží a komodity
jsou různorodého charakteru.
- 1088
01:17:11,705 --> 01:17:17,048
Je těžké vydat zákon ohledně trhu,
kde má každá položka vlastní příběh,
- 1089
01:17:18,542 --> 01:17:24,048
historii prodejů a to nejdůležitější,
osobní vztah mezi kupcem a prodejcem.
- 1090
- 01:17:29,393 --> 01:17:33,393
Dnes je doba, kdy si lidé
koupí umění a ani ho neviděli naživo,
- 1091
01:17:34,423 --> 01:17:39,532
neviděli texturu, hloubku
a pocit jaký ve vás opravdu vyvolá.
- 1092
01:17:44,333 --> 01:17:48,366
Od původní myšlenky umění
a jeho účelu jsme rozhodně velmi
daleko.
- 1093
01:17:50,000 --> 01:17:55,100
Před rokem jsem byla na večeři
s Frankem Stellou a zeptal se mě:
- 1094
01:17:55,754 --> 01:18:01,048
„Vzpomenete si, kdy noviny vydaly
příběh o umění na titulních
stránkách
- 1095
01:18:01,398 --> 01:18:04,394
bez jakékoli zmínky o jeho ceně?"
- 1096
01:18:07,667 --> 01:18:09,206
Ne, nevzpomenu.
- 1097
01:18:11,127 --> 01:18:14,306
Do světa umění jsem se dostala
ještě předtím než ho ovládly peníze.
- 1098
01:18:15,320 --> 01:18:17,480
Ještě před tím, než se na
něm každý snažil vydělat.
- 1099
01:18:17,560 --> 01:18:20,446
Dříve umění nikoho
nezajímalo, pokud ho nemiloval.
- 1100
01:18:23,356 --> 01:18:29,365
Být posedlý penězi není zdravé,
a není to ani zdravý aspekt světa
umění.
- 1101
01:18:29,683 --> 01:18:31,363
Peníze by neměly být vše.

- 1102
01:18:32,292 --> 01:18:37,278
Na druhou stranu, ceny
umění lidi opravdu šokujou.
- 1103
01:18:38,857 --> 01:18:41,837
Dražší umění se nerovná kvalitnější.
- 1104
01:18:41,958 --> 01:18:45,498
Je to opět jen nějaká
finta, jak vydělat peníze.
- 1105
01:18:49,021 --> 01:18:52,627
Myslím, že to neubližuje
nám, ale hlavně kultuře.
- 1106
01:18:53,958 --> 01:18:57,304
Jsme v takové době, kdy se vytváří
kvanta umění a to za jediným účelem,
- 1107
01:18:57,432 --> 01:19:00,351
zalíbit se na trhu a vydělat.
- 1108
01:19:01,589 --> 01:19:04,756
Zkrátka věci musí mít
svůj důvod proč tady jsou,
- 1109
01:19:05,537 --> 01:19:08,050
ale ne vždy tomu
tak je a pak vznikají zbytečnosti.
- 1110
01:19:10,029 --> 01:19:13,489
Potýkáme se s falešnou interpretací
dějin umění a toho, co je důležité.
- 1111
01:19:16,542 --> 01:19:22,168
V dnešní době hodnotu umění určuje
tržní cena a počet zaujatých
celebrit.
- 1112
01:19:27,958 --> 01:19:32,391
Jen hrstka lidí je schopna vytvořit
dílo,
co ve světě opravdu něco zanechá.
- 1113
01:19:34,263 --> 01:19:37,884
- Nakonec, měřítko hodnoty
je tvořeno lidmi, kteří už ani
nežijí.
- 1114
01:19:39,256 --> 01:19:40,956
To neznamená, že to je ta jediná
hodnota.
- 1115
01:19:41,829 --> 01:19:45,169
Myslím, že hodnota
okamžiku, je dalším typem hodnot,
- 1116
01:19:46,837 --> 01:19:48,037
avšak nevydrží.
- 1117
01:19:55,117 --> 01:19:57,637
Je možné, že s moderním
uměním jsme ve slepé uličce,
- 1118
01:19:57,756 --> 01:20:02,009
viděli jsme kupu investorů, kteří
s koupi moderního umění šlápli
vedle.
- 1119
01:20:02,436 --> 01:20:06,586
Ale s ověřenými kousky
s historií, jako je kolekce Taubman,
- 1120
01:20:06,747 --> 01:20:09,340
to dle mě není bublina,
ceny půjdou jen nahoru.
- 1121
01:20:11,818 --> 01:20:15,621
Nová úloha umění
je sedět na zdi a vydělávat.
- 1122
01:20:19,792 --> 01:20:21,488
Položka 10: Čekaně nečekané
- 1123
01:20:22,247 --> 01:20:27,905
Cenová bublina nastane, když cena
zboží
roste rychleji než HDP, příjmy,
inflace.
- 1124
01:20:29,500 --> 01:20:31,973

To však nevydrží věčně a otázkou tak je,

1125
01:20:32,440 --> 01:20:35,093
jestli cena poroste pomalu,
nebo se nafoukne rychle a praskne.

1126
01:20:42,625 --> 01:20:47,583
Asi jediná stabilní věc na
umění od 50. let je, že cena vždy
roste.

1127
01:20:49,398 --> 01:20:52,379
Umění už překonalo pár recesí,

1128
01:20:53,747 --> 01:20:56,480
znamená to ale, že ceny jsou
udržitelné?

1129
01:20:56,599 --> 01:20:58,946
To co vidíme v síních, 150, 70
milionů,

1130
01:20:59,360 --> 01:21:00,360
Určitě ne.

1131
01:21:01,239 --> 01:21:07,066
Přesně tyhle ceny vytváří dojem,
že umění je něco na čem zbohatnete,

1132
01:21:07,583 --> 01:21:08,946
ale to není pravda.

1133
01:21:09,385 --> 01:21:11,979
Brzy na to všichni přijdou.

1134
01:21:12,250 --> 01:21:15,228
V jednu chvíli se to vše
otočí a půjde to z kopce,

1135
01:21:16,208 --> 01:21:21,655
a až se to stane, každý bude vědět,
které umění je kvalitní a opravdu
přetrvá.

1136
01:21:23,927 --> 01:21:29,614
Jsem si jistý, že ta chvíle přijde
a zůstane jen umění s opravdovou
hodnotou.

1137
01:21:31,368 --> 01:21:34,181
Nakonec se to vždy nějak vyvrbí,

1138
01:21:35,299 --> 01:21:38,627
Člověk dokáže ovládat
trh s uměním jen krátkou dobu.

1139
01:21:39,667 --> 01:21:43,046
Nemám vůbec žádné obavy,
za nějakých 50-100 let se vše ukáže.

1140
01:21:43,385 --> 01:21:48,351
Pokud umělec nebude známý dalším
generacím, bude jasné, že byl
protěžován.

1141
01:21:49,167 --> 01:21:52,240
Falešná sláva nevydrží.

1142
01:21:53,125 --> 01:21:55,393
Dějiny jsou nemilosrdné,

1143
01:21:56,083 --> 01:21:58,691
a co nepotřebují toho se zbaví.

1144
01:22:12,417 --> 01:22:15,861
Prodáno za 95 milionu dolarů.

Bibliografie

Použitá audiovizuální díla:

Blurred Lines: Inside the Art World [Dokument], 2017. Režie Berry Avrich. Produkce Jonas Prince. Canada.

Sekundární literatura:

DÍAZ-CINTAS, Jorge, 2009. Introduction – Audiovisual Translation: An Overview of its Potential. In: Díaz-Cintas, Jorge. *New trends in audiovisual translation*. Tonawanda, NY: Multilingual Matters.

DÍAZ-CINTAS, Jorge, 2008. *The Didactics of Audiovisual Translation*. John Benjamins Publishing.

DÍAZ-CINTAS, Jorge, 2010. Subtitling. In: GAMBIER, Yves a Luc VAN DOORSLAER. *Handbook of Translation Studies: Volume 1. Translating and interpreting*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

DÍAZ-CINTAS, Jorge; REMAEL, Aline, 2007. *Audiovisual Translation: Subtitling*. Manchester: St. Jerome Publishing.

DÍAZ-CINTAS, Jorge; REMAEL, Aline, 2014. *Audiovisual Translation: Subtitling*. Routledge.

DROZEN, František, 1998. *Aukční síně*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická.

ESPASA, Eva, 2004. Myths about documentary translation In: *Topics in Audiovisual Translation*. Amsterdam/Philadelpia: John Benjamins.

GAMBIER, Yves; GOTTLIEB, Henrik, 2001. *(Multi) Media Translation: Concepts, Practices, and Research*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

GOTTLIEB, Henrik, 2001. *Screen Translation: Six Studies in Subtitling, Dubbing and Voice-over*. 2nd ed. Copenhagen: University of Copenhagen, Center for Translation Studies.

IVARSSON, Jan; CARROLL, Mary, 1998. *Subtitling*. Simrishamn.

KNITTLOVÁ, Dagmar, 2000. *K teorii i praxi překladau*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého.

KNITTLOVÁ, Dagmar; Bronislava GRÝGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ, 2010. *Překlad a překládání*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta.

LEVÝ, Jiří, 2012. *Umění překladau*. 4., upr. vyd. Praha: Apostrof.

MATAMALA, Anna, 2009. Main Challenges in the Translation of Documentaries. In: *New Trends in Audiovisual Translation*. Tonawanda, NY: Multilingual Matters.

PÁPOL, Tomáš; SOKOLÍČKOVÁ, Zdeňka, 2008. *Návrh systému podpory umělecké tvorby v ČR na základě porovnání mezinárodních zkušeností* [online]. Praha: Projektová a rozvojová agentura. Dostupné z: www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/Studie-a-analyzy/Podporaumelecke-tvorby_1.pdf.

POŠTA, Miroslav, 2011. *Titulkujeme profesionálně*. Praha: Apostrof.

PEDERSEN, Jan, 2005 How is culture rendered in subtitles. In: *Proceedings of the Marie Curie Euroconferences MuTra: Challenges of Multidimensional Translation*. Saarbrücken: MuTra.
Dostupné také z:
https://www.euroconferences.info/proceedings/2005_Proceedings/2005_Pedersen_Jan.pdf

REMAEL, Aline, 2010. Audiovisual translation. In: GAMBIER, Yves a Luc van DOORSLAER. *Handbook of Translation Studies: Volume 1. Translating and interpreting*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

THOMPSON, Don, 2010. *Jak prodat vycpaného žraloka za 12 milionů dolarů: prapodivné zákony ekonomiky současného umění a aukčních domů*. 1. vyd. Zlín: Kniha Zlín.

TŘEŠTÍK, Michael, 2010. *Umění sbírat umění*. 1. vyd. Praha: Gasset.

VENUTI, Lawrence, 2018. *The translator's invisibility: A history of translation*. New York/London: Routledge.

Legislativní dokumenty

Odstavec 1 § 2 zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách. In: *Sbírka zákonů*. 18. 1. 2000. Dostupné též z:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=48866&recShow=1&fulltext=&nr=26~2F2000&part=&name=&rpp=15#parCnt>.

Odstavec 4 § 2 zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách. In: *Sbírka zákonů*. 18. 1. 2000. Dostupné též z:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=48866&recShow=1&fulltext=&nr=26~2F2000&part=&name=&rpp=15#parCnt>.

Odstavec 1 § 30 zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách o veřejných dražbách. In: *Sbírka zákonů*. 18. 1. 2000. Dostupné též z:
<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=48866&recShow=1&fulltext=&nr=26~2F2000&part=&name=&rpp=15#parCnt>.

Online zdroje:

ABOUT. *Biennial Foundation* [online]. [cit. 22.4.2023]. Dostupné z:
<https://biennialfoundation.org/about/our-story/>

- ARTPRICE.COM, 2013. *Your definite guide to art* [online]. [cit. 20.4.2023]. Dostupné z https://imgpublic.artprice.com/pdf/art_stage_2013_en.pdf
- BAMBIC, Anna, 2015. *Wide Walls* [online]. [cit. 22.4.2023]. Dostupné z: <https://www.widewalls.ch/magazine/what-do-art-dealers-do-explained>
- BUDAK, Adam, 2019. Introducing Valentyna Janů: I'm sry. *Národní galerie Praha* [online]. [cit. 22.4.2023]. Dostupné z: <https://www.ngprague.cz/udalost/210/introducing-valentyna-janu-i-m-sry>
- BUDAK, Adam, 2019. Introducing Sara Enrico. *Národní galerie Praha* [online]. [cit. 22.4.2023]. Dostupné z: <https://www.ngprague.cz/udalost/241/introducing-sara-enrico>
- KOSAŘ, Pavel, 2012. O trhu s uměním Jak obstát na aukci. *E15.cz* [online]. [cit. 22.4.2023]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/ostatni/o-trhu-s-umenim-jak-obstat-na-aukci-919171>

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá komentovaným překladem titulků k dokumentárnímu filmu *Blurred Lines: Inside the Art World* od režiséra Berryho Avriche a Jonase Prince z roku 2017. Teoretická část se zaměřuje nejprve na AVT jako samostatnou disciplínu, druhy AVT, jeho historii a problematiku, se kterou se překladatel potýká. Dále se krátce zmiňuji o samotném dokumentu *Blurred Lines*. V komentáři se zabývám především problematikou překladu dokumentárních filmů, překladem termínů spojených s galerijní problematikou a trhem umění a kulturně specifických prvků. Poslední část obsahuje titulky k samotnému dokumentu.

Klíčová slova: titulky, audiovizuální překlad, komentovaný překlad, *Blurred Lines*, dokument, terminologie

Annotation

This bachelor's thesis deals with a commented translation of subtitles for the documentary film *Blurred Lines: Inside the Art World* directed by Berry Avrich and Jonas Prince in 2017. The theoretical part first focuses on AVT in the context of translation studies, types of AVT, its history, and problems that the translator deals with when translating audiovisual texts. I also briefly present the documentary *Blurred Lines* itself. In the commentary, I mainly deal with the issues of translating documentary films, translating terms related to gallery issues and the art market, and culturally specific elements. The last part of the thesis covers contains translated subtitles.

Keywords: subtitles, audiovisual translation, commented translation, *Blurred Lines*, terminology